

บทที่ ๒

อิทธิพลของแนวคิดเรื่องสันติภาพที่มีต่อโลกปัจจุบัน

จุดประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

เมื่อได้ศึกษาเนื้อหาในบทนี้แล้วผู้ศึกษาสามารถ

๑. อธิบายปัญหาความขัดแย้ง สาเหตุของความขัดแย้งทางทฤษฎี
๒. วิเคราะห์และบอกเหตุการณ์ความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน
๓. เข้าใจวัฒนธรรมสันติ และแนวโน้มสถานการณ์โลก
๔. อธิบายบทบาทและหน้าที่ความสำคัญขององค์กรเพื่อแสวงหาสันติภาพโลก

ขอบข่ายเนื้อหา

- ปัญหาความขัดแย้ง
- วัฒนธรรมสันติภาพในโลกปัจจุบัน
- วิวัฒนาการแนวคิดเรื่องสันติภาพและบทบาท หน้าที่
- องค์กรสหประชาชาติและดัชนีความสงบ

๒.๑ คำนำ

ในปัจจุบันโลกกำลังประสบกับปัญหานานับการอยู่ ซึ่งก็มีทั้ง ปัญหาน้ำท่วม, ฝนแล้ง, โลกร้อน, ความยากจน, ความอดอยากขาดแคลน, มลพิษ, โรคนิวเคลียร์, อาชญากรรมต่างๆ, และปัญหาสงครามในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น ซึ่งปัญหาทั้งหลายเหล่านี้ล้วนเกิดมาจากการที่มนุษย์ลุ่มหลงติดใจในความสุขจากสิ่งฟุ่มเฟือยหรือ “วัตถุนิยม” อันได้แก่ กามารมณ์ วัตถุสิ่งของที่เกินความจำเป็นแก่ชีวิตทั้งหลายและเกียรติยศชื่อเสียงมากเกินไป เศรษฐกิจสมัยใหม่ส่งเสริมการทำลายสิ่งแวดล้อมของโลกให้พินาศย่อยยับไปเป็นจำนวนมาก จนทำให้โลกเสียความสมดุล แล้วก็ทำให้เกิดภาวะฝนแล้ง น้ำท่วม โลกร้อน และตามมาด้วยความยากจนและความอดอยากขาดแคลน ส่วนการแสวงหาวัตถุนิยมมากเกินไปก็ทำให้เกิดปัญหาคอร์รัปชั่น คดโกง มลพิษ โรคร้ายไข้เจ็บ สุขภาพอ่อนแอ เป็นต้นตามมา และติดตามมาด้วยปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เช่น ลักขโมย ฆาตกรรม ทำร้ายกัน ฆ่าข่มขืน เหล่านี้ขึ้นมาอีก อีกทั้งการแย่งชิงทรัพยากรและพลังงานจากผู้อื่นหรือประเทศชาติอื่น ก็ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและสงครามในรูปแบบต่างๆ ขึ้นมา จนทำให้โลกมีแต่วิกฤติการณ์ และหาสันติภาพไม่ได้อยู่ทุกวันนี้

มนุษย์ในฐานะผู้สร้างสังคมและดำเนินกิจกรรมสังคมมีองค์ประกอบซับซ้อนทั้งทางกายภาพ และจิตใจ โครงสร้างทั้งสองอย่างเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การสร้างสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกมนุษย์เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สงคราม การเมือง เป็นต้นซึ่งมีผลกระทบและสาเหตุมาจากความคิดและการกระทำของมนุษย์เสียเป็นส่วนใหญ่ องค์การทางสังคมและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างมองหาทิศทางเพื่อหยุดความขัดแย้งหรือบรรเทาให้ลดน้อยลง ปัญหาทั้งหลายล้วนมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งของมนุษย์ ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่มาตรการต่าง ๆ เพื่อแสวงหาสันติภาพในปัจจุบันและอนาคตซึ่งทุกคนบนโลกนี้จะต้องตระหนักถึงความสำคัญและดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายล้างและสงครามระหว่างประเทศซึ่งเกินแก้ไข

๒.๒ ความหมายของความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้ง แปลว่า การต่อสู้ การทำสงคราม ความไม่ลงรอยกัน การเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ซึ่งหมายถึง การที่บุคคล ๒ คน กลุ่มคน ๒ กลุ่มมีความเห็น ความเชื่อ ความต้องการไม่เหมือนกัน ได้แย้งถกเถียงกัน ต่อสู้ และแข่งขันกันบางครั้งก็นำไปสู่ความรุนแรงเช่นสงคราม หรือนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น

เจมส์ โค (James Kho) ให้ความเห็นว่าความขัดแย้ง หมายถึง “การต่อสู้กันหรือการแข่งขันกันระหว่างความคิด ความเห็น ความสนใจหรือผลประโยชน์ มุมมอง รสนิยม ค่านิยม แนวทาง ความชื่นชอบ สถานภาพ ทรัพยากร” ดังนั้นความขัดแย้งจึงมีเครือข่ายและขอบเขตกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อสังคมอย่างมาก

กัลป์ตุง (Johan Galtung) เห็นว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องของพฤติกรรมของบุคคล ความขัดแย้งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ทัศนคติ

Quicy Wright เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นเรื่องของอัตลักษณ์ทางสังคมหนึ่งกับอัตลักษณ์ของสังคมอื่น ในเชิงการแย่งชิงทรัพยากรเพื่อนำมาสนองความสุขของกลุ่มตน การแข่งขันกันนี้เองทำให้ไม่สนใจคุณประโยชน์ กลายเป็นความขัดแย้งขึ้นมา

ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความว่าความขัดแย้ง หมายถึงการที่บุคคลทั้งสองฝ่ายไม่ลงรอยกันจึงพยายามที่จะต่อต้านฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ตนเองมีความคิดหรือการกระทำที่ไม่สอดคล้องหรือไม่สมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นใดในครอบครัว สังคม

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ให้ความเห็นว่าประวัติศาสตร์ของมนุษย์ไม่เคยปราศจากความขัดแย้งไม่ว่าในระดับบุคคล มนุษย์ไม่ได้ถือกำเนิดมาเหมือนกันแต่แตกต่างกันซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสภาพแวดล้อมทางสังคม อย่างไรก็ตามความขัดแย้งมักเป็นพลังทะยานของชีวิตมักมีแนวโน้มทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จะเป็นประโยชน์แก่สังคมมนุษย์

ดังนั้นความขัดแย้งเกิดจากการไม่ยินยอมหรือการไม่เห็นด้วยซึ่งเกิดจากการพยายามแข่งขันจนแก้ไขไม่ได้ ความขัดแย้งแบ่งเป็น ๒ ด้านใหญ่คือ ๑)ความขัดแย้งด้านบวก ๒)ความขัดแย้ง ความขัดแย้งด้านลบ

นอกจากนั้นความขัดแย้งแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ คือ

๑. ความขัดแย้งด้านเป้าหมาย
๒. ความขัดแย้งด้านความคิด
- ๓.ความขัดแย้งด้านความรู้สึก
๔. ความขัดแย้งด้านพฤติกรรม

จอห์น แม็คคอนเนลและคริสโตเฟอร์ มัวร์ได้แบ่งประเภทของความขัดแย้งออกเป็น ประเด็นคือ

๑. ความขัดแย้งด้านข้อมูล มี เกิดความเข้าใจผิด ขาดการสื่อสารเป็นต้น
- ๒.ความขัดแย้งบ้านผลประโยชน์ด้านผลประโยชน์

๓.ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์เช่นบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ต่างกัน พฤติกรรมด้านลบที่เกิดขึ้นซ้ำซากและวิธีการในการทำสิ่งต่างๆแตกต่างกันฉันทำงานเช่นทำงานต่างกันการตัดสินใจก็ต่างกัน

๔.ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง ได้แก่การแก่งแย่งการเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎเกณฑ์เดิมความขัดแย้งนี้เรื่องมาจากขาดความยุติธรรม

๕.ความขัดแย้งด้านคุณค่าหรือค่านิยม เช่นการกระทำความเชื่อที่แตกต่างกัน สนามแตกต่างกันศาสนาแตกต่างกันเกณฑ์ประเมินจากการภูมิหลังทางวัฒนธรรมต่างกัน ต้น

เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่ามีความขัดแย้ง ๒ หลักใหญ่คือ

- ๑) ความขัดแย้งภายใน เช่นความขัดแย้งในแง่ของความคิด ความรู้สึก คุณค่าและรสนิยม
- ๒) ความขัดแย้งภายนอก ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ ผลประโยชน์ ข้อมูล โครงสร้างทางสังคม

ความขัดแย้งมีลักษณะเป็นพลวัต สามารถแบ่งระดับความขัดแย้ง ซึ่งสามารถจะบรรเทาหรือลดลงหรือเปลี่ยนไปสู่ภาวะใหม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มากกระตุ้น ความขัดแย้งในบุคคล สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงด้วยกันคือ

๑. ความขัดแย้งที่ซ่อนอยู่ เป็นความขัดแย้งที่ซ่อนตัวและครุกรุ่นอยู่ในจิตใจของบุคคล ความขัดแย้งประเภทนี้เมื่อสถานการณ์ในภายนอกยังไม่มากกระตุ้นก็อาจจะบรรเทาได้

๒. ความขัดแย้งที่ปรากฏขึ้น หรือความขัดแย้งที่กำลังก่อตัว หมายถึงกรณีที่คู่กรณีเกิดความตึงเครียดแต่ยังไม่มีการโต้เถียง การเจรจา การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๓. ความขัดแย้งที่ปรากฏชัด หมายถึงทั้งคู่กรณีเขามีส่วนรู้เห็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและพบว่าไม่มีทางออก

อย่างไรก็ดีความขัดแย้งไม่ได้เป็นสิ่งที่ เป็นโทษอย่างเดียวกันนักสังคมวิทยา ปรักฎยาบางกลุ่มเชื่อว่า ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของมนุษย์เรื่องไม่อาจหลีกเลี่ยงได้โดยให้เหตุผลสนับสนุนในลักษณะเชิงบวก

กลุ่มที่ ๑ ถือว่า *ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของมนุษย์และสังคม* ทุกสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขนาดทุกสังคมจึงพร้อมที่จะเกิดความขัดแย้งได้ทุกคนความขัดแย้งจึงขึ้นอยู่กับช่วงของเวลาซึ่งมีลักษณะคล้ายกับหลักไตรลักษณ์ของพระพุทธศาสนา พระธรรมปิฎกมองว่าความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ แต่ปัญหาที่คือขัดแย้งกันอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กลุ่มที่ ๒ เชื่อว่า *ความขัดแย้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง* ถือว่า ขัดแย้งความแตกต่างกันของความคิดเรื่องค่านิยมทัศนียมมีส่วนสำคัญในการทำให้เราแสวงหาความชัดเจนและนำไปสู่การขุดพุดคุดและการทำความเข้าใจกัน หมายความว่าที่ใดมีปัญหาที่นั่นย่อมมีความเจริญก้าวหน้าโคโยมองว่าความเปลี่ยนแปลงนี้แม้จะเกิดมาจากความขัดแย้งแต่เป็นจุดเบื้องต้นของมนุษย์ที่จะได้ทำความเข้าใจและพัฒนา ขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นนำไปสู่การพัฒนาความเจริญก้าวหน้า

กลุ่มที่ ๓ ถือว่า *ความขัดแย้งก่อให้เกิดพลังงาน*

ในเชิงจิตวิทยาอธิบายว่าความขัดแย้งทำให้ร่างกายของเราหลังสารอะดรีนาลีนออกมาทำให้เราเกิดอารมณ์จนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพลังงานที่อยู่ในร่างกายของเราให้กลายเป็นบวกได้ ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเชื่อว่ามนุษย์ควรแปลความขัดแย้งไปในทิศทางที่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพลังงานให้เป็นประโยชน์เชิงบวก

กลุ่มที่ ๔ เชื่อว่า *ความขัดแย้งไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกโดยสมบูรณ์* แต่จะต้องยอมรับความเป็นพหุภาพของสิ่งที่อยู่รอบตัวเราเช่นความหลากหลายทางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ พันธุกรรม เป็นต้น

กลุ่มที่ ๕ *ความขัดแย้งทำให้เกิดการปฏิสังสรรค์*

กลุ่มนี้ถือว่าความขัดแย้งเป็นรูปแบบหนึ่งของการปฏิสังสรรค์ซึ่งการปฏิสังสรรค์นี้จะนำไปสู่ความกลมเกลียวและความเป็นเอกภาพของสังคม นักคิดในกลุ่มนี้เช่น จอร์จ ซิมเมล

ดังนั้นจะเห็นว่าความขัดแย้งมีลักษณะทั้งทาง –และทางบวก การปฏิเสธความขัดแย้งมักมาจากรากฐานความคิดที่เชื่อว่าความขัดแย้งเป็นการบ่อนทำลายเสถียรภาพทางสังคม ผมเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ซึ่งว่าการจัดการความขัดแย้งเป็นเรื่องยากดังนั้นคนที่จะต้องรักษาสถานภาพเดิมเอาไว้และมักไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นเบื้องต้นของการนำไปสู่ภาวะขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างคู่กรณีจนเกิดเป็นสงครามที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน

ความขัดแย้งยังแบ่งออกเป็นชนิดต่าง ๆ ที่เราเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนำไปสู่การทำให้เกิดความขัดแย้งทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น กลุ่มอื่น พอสรุปได้ดังนี้

๑. ความขัดแย้งภายในตัวบุคคลเอง (Intra-Personal Conflict) ความขัดแย้งชนิดนี้เกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละคน หรือความขัดแย้งกับตนเอง

๒. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล (Inter-personal Conflict)

๓. ความขัดแย้งของบุคคลที่เกิดภายในกลุ่ม (Intra-Group Conflict)

๔. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม (Inter-Group Conflict)

๕. ความขัดแย้งระดับชาติ (National Conflict)

๖. ความขัดแย้งระหว่างนานาชาติ (Inter-national Conflict)

๒.๓ สาเหตุของความขัดแย้ง

เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมและสังคมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ร่วมกันของคนในสังคมซึ่งต้องพึ่งพิงอาศัยกันเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ความต้องการปัจจัยพื้นฐานทั้ง ๔ ประการคือ

- ๑) การดำรงชีพ
- ๒) การมีความเป็นอยู่ดี
- ๓) การมีเสรีภาพ
- ๔) ความภาคภูมิใจอัตลักษณ์ของตน เมื่อเรา

ไม่ได้รับความตอบสนองขั้นพื้นฐานนี้ได้จึงนำไปสู่ความขัดแย้ง

ความขัดแย้งกันจนเกิดเป็นความรุนแรงทั้งระดับมหภาคคือสังคมโลกหรือระดับจุลภาคเช่น ความขัดแย้งกันของเผ่าพันธุ์ ความขัดแย้งทางแนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือแม้แต่ในครัวเรือน ในขณะที่มีความขัดแย้งเราจะร่วมกันสร้างสังคมที่พึ่งปรารถนาอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบอย่างไร การที่มนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งคนใดคนหนึ่งจะกระทำและแสดงออกต่อกันยอมเกิดจากการมีมโนทัศน์และชีวิตสัตว์ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม การกระทำดังกล่าวเป็นการแสดงออกในเชิงบวกและเชิงลบ การแสดงออกในเชิงลบก่อให้เกิดการทำลายระเบียบของมนุษย์มีสาเหตุหลายประการเช่น

กล่าวถึงเมื่อกล่าวถึงสาเหตุของความขัดแย้งพอแบ่งออกได้เขากล่าวดังนี้

๑.๑ การขยายพื้นที่ของความอยากของมนุษย์เอง มหาตมะคานธีกล่าวว่า ทรัพยากรมีเพียงพอสำหรับคนทั้งโลก ทรัพยากรมีเพียงพอสำหรับคนทั้งโลกแต่ไม่เพียงพอสำหรับคนโลกเพียงคนเดียว โดยธรรมชาติคนทุกคนต้องการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อสนองตัณหาตนเองเป็นสาเหตุของความรุนแรงความขัดแย้งตั้งแต่ระดับส่วนบุคคลระดับสังคมโลก

๑.๒ การขยายพื้นที่ความโกรธและความเกลียดชังต่อเพื่อนร่วมมนุษย์โลก ความเกลียดชังเกือบทุกชนิดมีจุดเริ่มต้นจากความขัดแย้งไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งด้านข้อมูล ด้านผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ความโครงสร้างเนื่องจากความขัดแย้งเหล่านี้ไม่ได้ถูกจัดการอย่างถูกต้องจนได้ขยายความขัดแย้งระหว่างคนคน หรือถูกกดตันไว้ด้วยอำนาจจนได้พัฒนาการเป็นความรุนแรงซึ่งจะเห็นได้ในทั่วโลก

๑.๓ การปกปิดพื้นที่ของการเรียนรู้และการเข้าใจเพราะวัฒนธรรมของเพื่อนร่วมโลก

เหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลก สาเหตุของความขัดแย้งกันไม่ว่าจะเป็น ความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจาก เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติศาสนา ความคิดเห็นที่ต่างกัน หรือแม้แต่ความขัดแย้งซึ่งมีเหตุมาจากผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิตทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ คือ

๑. กระแสโลกาภิวัตน์ที่นำโดยบริษัทข้ามชาติและประเทศมั่งคั่งได้อ่อนตัวลง เช่น

๑) การที่ ๓ ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลก ได้แก่สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งมีสัดส่วนเศรษฐกิจโลก รวบรวมแล้ว ๘๐ ประสพภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวพร้อมกัน

๒) องค์การพหุภาคีระหว่างประเทศ ได้แก่ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ องค์การการค้าโลก ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความชอบธรรมเหมือนเดิม แม้แต่องค์การสหประชาชาติก็ถูกมองข้าม

๓) ปากฎรอยร้าวที่ชัดเจนขึ้นระหว่างศูนย์อำนาจโลกทั้งสาม โดยเฉพาะระหว่างสหรัฐและสหภาพยุโรป

- ๔) ปราบกฏมหาอำนาจโลกใหม่ ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่ ได้แก่จีนและอินเดีย
- ๕) กรณีพิพาทในตะวันออกกลาง และแนวโน้มการใช้ความรุนแรงรูปแบบต่างๆเพื่อแก้ปัญหา
- ๖) เกิดขบวนการยุติธรรมโลกที่ต้องการสร้างโลกอีกแบบหนึ่งหรือโลกาภิวัตน์จากเบื้องล่าง

๒. ระบบทุนนิยมโลกที่สร้างสากลนิยมชนชั้นนายทุน

พบว่ามีความหลากหลาย ที่สำคัญคือสหรัฐถือระบบตลาดเสรี เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการมีเสรีอย่างเต็มที่ในการลงทุนหากำไร และประเทศมีอิสระอย่างเต็มที่ในการรักษาผลประโยชน์ของตน ขณะที่สหภาพยุโรปถือระบบตลาดสังคม (Social Market) ให้ผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศจำต้องยอมสูญเสียอำนาจบางประการของตนเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ และญี่ปุ่นถือระบบบริษัทญี่ปุ่น ซึ่งมีการผูกมัดกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ มีแนวโน้มที่จะรักษาตลาดภายในของตน และมุ่งส่งออก

สภาพการณ์ดังกล่าวนำไปสู่ภาวะสังคมโลกแบบความขัดแย้งทางผลประโยชน์และนำไปสู่ความต้องการสร้างระดับความรุนแรง จนนำไปสู่ภาวะสงครามซึ่งเป็นที่มาของความทุกข์ ปัญหาทางสังคมแบบวงจร ซึ่ง ในหนังสือ “ความขัดแย้งระหว่างประเทศ” ได้กล่าวถึง ผลการวิจัยของ เอ็ดเวิร์ด อี. อาซาร์ (Edward E. Azar) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาความขัดแย้งระหว่างประเทศ ที่ทำการวิจัยเหตุการณ์ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร และวัฒนธรรม รวม ๑๓๕ ประเทศ ได้แบ่งระดับความขัดแย้งออกเป็น ๑๕ ระดับ โดยเรียงลำดับความขัดแย้งน้อยที่สุด (ความร่วมมือ) ไปถึงรุนแรงที่สุด

ก) รวมตัวเป็นประเทศเดียวกันด้วยความสมัครใจ (Voluntary Unification into One Nation): เป็นระดับความร่วมมือสูงสุด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ของการสมัครใจรวมตัวกันเป็นรัฐชาติ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการตั้งประเทศชาติขึ้นมาใหม่

ข) เป็นพันธมิตรสำคัญด้านยุทธศาสตร์ทั้งระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ (Major Strategic Alliance Region or International): เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมกัน ทำการซ้อมรบร่วมกัน การจัดตั้งตลาดร่วมกัน

ค) ให้ความสนับสนุนทางการทหาร เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ (Military Economic and Strategic Support) ให้การช่วยเหลือทางทหารกันระหว่างรัฐ การให้พื้นที่ของประเทศตนเองเป็นที่ตั้งฐานทัพกับประเทศที่พันธมิตร การให้ความรู้ทางเทคนิคการทหาร

ง) การทำความตกลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องทางทหาร (Non-military, Economic, Technological and Industrial Agreement) เป็นการให้การกู้ยืมเงินหรือการช่วยเหลือทางการเงิน การร่วมมือทางเศรษฐกิจเช่น เขตการค้าเสรี (ในระดับ พหุภาคี และ ทวิภาคี) การขายสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าทางทหาร

จ) ทำความตกลงและให้การสนับสนุนทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์อันไม่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ (Cultural and Scientific Agreement and Support – Non Strategic) เป็นการเริ่มความสัมพันธ์ทางการทูต การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และวิชาการ

ฉ) การใช้ถ้อยคำสนับสนุนเป้าหมาย ค่านิยมและรัฐบาลอย่างเป็นทางการ (Official Verbal Support of Goal, Values and Regime) เป็นการให้การสนับสนุนทางนโยบายอย่างเป็นทางการ การ

ยกระดับทางการทูต การยืนยันมิตรภาพ การฟื้นฟูความสัมพันธ์ภาพทางการทูตที่เคยยุติลง

ข) การแลกเปลี่ยน การเจรจา และแสดงนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นทางการ แต่ไม่มีความสำคัญมาก (Minor Official Exchange, Talks, and Policy Expression: Mild Verbal Support) เป็นการพบปะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูง การออกแถลงการณ์ร่วมกัน การประกาศหยุดยิง การแลกเปลี่ยนเชลยศึก

ค) การกระทำที่เป็นกลางหรือการกระทำที่ไม่มีความสำคัญต่อสถานการณ์ระหว่างชาติ (Neutral or Non-significant Acts for the Inter-nations) เป็นการแถลงนโยบาย การเสนอข่าวต่าง ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวเนื่อง/ต่อเนื่องกับเหตุการณ์ การเยือนประเทศอย่างไม่เป็นทางการ

ง) การใช้ถ้อยคำรุนแรงแสดงความไม่พอใจในการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Mild Verbal Expression Displaying Discord in the Interaction) เป็นการคัดค้านนโยบายหรือพฤติกรรมอย่างไม่รุนแรง ไม่ประสบความสำเร็จในการตกลงกัน การปฏิเสธการกล่าวหา การปฏิเสธไม่รับบันทึกประท้วง

จ) ใช้ถ้อยคำรุนแรงแสดงความก้าวร้าวในการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Strong Verbal Expression Displaying Hostility in Interaction) เป็นการเตือนประเทศเป้าหมายว่าจะกระทำการตอบโต้ การตำหนิเฉพาะเรื่อง การประณามผู้นำ ระบบการเมือง หรืออุดมการณ์ของประเทศเป้าหมาย

ฉ) การกระทำการรุนแรงทางการทูตและเศรษฐกิจ (Diplomatic-economic Hostile Actions) เป็นการเพิ่มกำลังกองทัพ การไม่ขนถ่ายสินค้า การปิดกั้นการคมนาคม ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การควบคุมการค้า การเรียกทูตมาเจรจาเป็นการฉุกเฉิน การยุติข้อตกลงบางประเภท

ช) การกระทำการรุนแรงทางการเมืองและการทหาร (Political-Military Hostile Actions) เป็นการสนับสนุนการจลาจลหรือกบฏในประเทศเป้าหมาย การสนับสนุนกองกองโจรในประเทศเป้าหมาย การตัดความสัมพันธ์ทางการทูต การลักพาตัว การขับที่ปรึกษาทางทหารออกนอกประเทศ

ซ) การปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small Scale Military Acts) เป็นการปะทะด้วยกำลังทางทหารทางบก ทางน้ำ ทางอากาศอย่างจำกัด การปิดล้อมประเทศเป้าหมาย การผนวกดินแดนที่ยึดครองไว้เป็นของตน

ด) สงครามจำกัด (Limited War Acts) เป็นการปฏิบัติต่อเขตทหาร เขตอุตสาหกรรม เป็นจุด ๆ การยึดหรือทำลายกองเรือของประเทศเป้าหมาย การปิดล้อมน่านน้ำ

ด) สงครามขนาดใหญ่ที่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต พลัดที่อยู่อาศัยและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายทางยุทธศาสตร์สูง (Extensive War Acts Causing Death Dislocation and High Strategic Costs) เป็นการดำเนินสงครามที่มีการสู้รบขนาดใหญ่อย่างเต็มรูปแบบ การทิ้งระเบิดในดินแดนพลเรือน การใช้อาวุธทำลายล้างสูง (weapon of mass destructive: WMD) เช่น นิวเคลียร์ ชีวะ เคมี

ระดับ ๑ ถึงระดับ ๘ จะเป็นระดับของความร่วมมือ ส่วนในระดับ ๙ ถึงระดับ ๑๕ จะเป็นระดับของความขัดแย้งที่เรียงลำดับจากน้อยสุดไปยังรุนแรงสุด ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก ซึ่งเห็นได้แม้ในปัจจุบันจนเป็นสงครามระหว่างประเทศ

เมื่อมองลึกลงไปในเรื่องของสงครามนั้นจะพบว่าสงครามที่เกิดขึ้นจะมีพื้นฐานมาจากความขัดแย้ง โดยใน สุโขทัย ได้กล่าวไว้ว่า “สงครามเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้งทางสังคม” และในหนังสือ On War ของ คาร์ล วอน เคลาสวิตซ์ ยังได้กล่าวไว้ว่า “สงคราม คือการใช้ความรุนแรง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะขับไล่ศัตรูของชาติเพื่อให้บรรลุเจตจำนงของชาติ” นอกจากนี้แนวความคิดของ เคลาสวิตซ์ ยังมีความเชื่ออีกว่า

เป้าหมายหลักของการทำสงครามคือ การทำลายเจตจำนงของฝ่ายตรงข้ามที่จะทำการต่อสู้กับฝ่ายเรา และ เคลลาสวิตซ์ ยังเชื่ออีกว่า ไม่มีการปราบปรามหรือปลดอาวุธครั้งใดจะปราศจากการนองเลือด ดังนั้นการเตรียมพร้อมที่จะป้องกันสงครามไม่มีอะไรที่จะดีไปกว่าการที่ชาตินั้น ๆ เตรียมพร้อมการทางทหาร

ส่วน ไฮน์ริช วอน ทริสเก้ (Heinrich Von Treitschke) ซึ่งมีความเชื่อว่า อำนาจอธิปไตยและอิสรภาพทางการเมืองของรัฐ เป็นความสำเร็จทางการเมืองสูงสุดที่มนุษย์จะสามารถบรรลุได้ นอกจากนี้ ทริสเก้ ก็ ยังมองอีกว่ารัฐควรเตรียมพร้อมอยู่เสมอในการทำสงครามเพื่อปกป้องเกียรติยศชื่อเสียงในสงครามว่า จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบข้อใดอย่างน้อยข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

- จะต้องมีส่วนประกอบเป็นคู่ปรปักษ์ โดยที่ฝ่ายหนึ่งที่มีสถานะเป็นรัฐชาติ ส่วนอีกฝ่ายอาจจะไม่จำเป็นต้องมีสถานะเป็นรัฐชาติ ดังตัวอย่างของการก่อการร้าย

- คู่ปรปักษ์จะต้องมีเป้าหมายที่ขัดแย้งกัน
- คู่ปรปักษ์ต่างทราบดีว่าแต่ละฝ่ายมีเป้าหมายขัดแย้งกัน
- คู่ปรปักษ์ต่างพยายามหาทางบรรลุเป้าหมายของตนทั้ง ๆ ที่รู้ว่าการกระทำนั้นจะขัดแย้ง

กับความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง

- มีสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าอย่างน้อยที่สุดอีกฝ่ายหนึ่งมีเจตนาที่จะใช้กำลังทหารเพื่อบรรลุเป้าหมายของตน

- มีสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าอย่างน้อยอีกฝ่ายมีความสามารถที่จะต่อต้านการใช้กำลังทหารอย่างเปิดเผยของอีกฝ่ายเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความพ่ายแพ้อย่างฉับพลัน

- มีสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเต็มใจจะใช้กำลังทางทหารอย่างเปิดเผย เพื่อบรรลุเป้าหมายของตนแม้แต่เพียงครั้งเดียวหรือใช้กำลังอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดการโล้โถมตีกันตลอดเวลา

มูลเหตุของสงคราม โดยมีสาเหตุของสงครามจากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ก) โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ

ในแนวความคิดนี้มีความเชื่อว่าการเกิดขึ้นของสงครามมีมูลเหตุมาจากโครงสร้างของระบบรัฐที่เริ่มมาจากสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย เมื่อปี ค.ศ. ๑๖๔๘ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเกิดของระบบรัฐ (System of States) ที่มีลักษณะเป็นอยู่อย่างในปัจจุบัน สนธิสัญญาเวสต์ฟาเลียนั้นเกิดขึ้นในยุโรปหลังจากการล่มสลายของระบบศักดินา (feudal system) โดยสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลียได้ยุติสงคราม ๓๐ ปี (Thirty Years' War) ในยุโรป และได้สถาปนาสังคมที่มีอธิปไตย (Sovereign Entities) ที่ปฏิเสธที่จะเชื่อฟังต่ออำนาจของสันตะปาปาและศาสนจักรโรมันคาทอลิกระบบเก่าที่ยอมรับอำนาจของสันตะปาปาเหนืออาณาจักรที่ปกครองโดยกษัตริย์และขุนนาง ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดสงครามขึ้นเพราะว่าการเกิดขึ้นของอำนาจอธิปไตยนั้นทำให้รัฐแต่ละรัฐนั้นมุ่งแต่จะรักษาผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้รัฐแต่ละรัฐยังมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม ค่านิยม ระบอบการปกครอง ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ ฯลฯ การให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยนี้ทำให้รัฐต่าง ๆ ต่างปกป้องผลประโยชน์ของตนเองและเกิดการแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์ระหว่างประเทศ

ข) ความเชื่อของคนในชาติ

แนวความคิดนี้มีความเชื่อว่าความเชื่อของคนในชาติเป็นมูลฐานสำคัญที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของสงคราม โดยพื้นฐานของความเชื่อของคนในชาติชาติจะเกิดจากอิทธิพลของความเชื่อทางศาสนา แนวความคิดทางปรัชญาที่สนับสนุนการก่อให้เกิดสงคราม และอุดมการณ์ทางการเมือง โดยในศาสนาหลายศาสนาได้กล่าวว่า การทำสงครามเป็นการทำเพื่อรักษาความยุติธรรม และเพื่อเผยแพร่ความยุติธรรม ส่วนนักปรัชญาที่สนับสนุนการทำสงครามจะมีแนวความคิดว่าเป็นการกระทำเพื่อแสดงออกถึงความเข้มแข็งและความก้าวร้าวของมนุษย์ นอกจากนี้อุดมการณ์ทางการเมือง ยังมีผลต่อความทัศนคติและท่าทีของคนในชาติอีกด้วย เช่น แนวความคิดในการแบ่งแยกชนชั้นและส่งผลตามมาทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

ค) ความเป็นมนุษย์

ในแนวความคิดนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นสาเหตุของการเกิดขึ้นของสงครามไม่ใช่รัฐระบบโครงสร้างของรัฐ หรืออุดมการณ์ทางการเมือง โดยที่นักจิตวิทยาหลายคนได้ให้ความเห็นว่าการเกิดขึ้นของสงครามว่าสงครามเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์และประกอบกับเมื่อมนุษย์ตกอยู่ภายใต้ภาวะการบังคับของสภาพแวดล้อมทางสังคม ดังเช่นแนวความคิดของ อิริค ฟรอมม์ (Erich From) ที่กล่าวถึงใน หนังสือ Escape from Freedom ตีพิมพ์ใน พ.ศ.๒๔๘๔ ได้กล่าวว่า “ธรรมชาติของมนุษย์ต้องการความมั่นคง ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการมีความหวังในอนาคต แต่สภาพแวดล้อมของสังคมได้มีหลายสิ่งหลายอย่างที่มนุษย์ไม่ต้องการและพยายามหลีกเลี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมสมัยใหม่ ตามเมืองอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่มีคนอาศัยอยู่อย่างแออัด และประชาชนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อตนเอง ประชาชนจะมีความรู้สึกที่ตนเองถูกตัดขาดออกจากสังคม ไม่มีความอบอุ่น ไม่มีความมั่นคง แม้ว่าจะมีอิสรภาพแต่ก็รู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีความสำคัญและไม่มีอำนาจใด ๆ ในที่สุด มนุษย์จะหลีกเลี่ยงจากสภาพที่ไม่ต้องการนี้ โดยเข้าร่วมกลุ่มเป็นสมาชิกขององค์กรต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือองค์กรและมีความสำคัญ อันเป็นความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ และในบางครั้งการรวมกลุ่มเพื่อแสวงหาสิ่งที่ต้องการมาทดแทนอาจจะมีมากเกินไป ทำให้มนุษย์เข้าร่วมกับกลุ่มที่มีพฤติกรรมอำนาจนิยม” หรืออาจจะสรุปได้ว่า ความขัดแย้งมักจะเกิดขึ้นตามเมืองอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่ขาดความอบอุ่น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวของมนุษย์ ดังนั้นความก้าวร้าวไม่ได้มีอยู่ในตัวมนุษย์แต่จะเกิดขึ้นเมื่อมีตัวกระตุ้น เช่น ความไม่พอใจ หรือการได้รับชัยชนะบ่อย ๆ

ง) การแข่งขันทางเศรษฐกิจ: แนวความคิดนี้จะให้ความสนใจกับระดับความสามารถทางเศรษฐกิจของรัฐต่าง ๆ เพราะระดับความสามารถของระบบเศรษฐกิจของรัฐแต่ละรัฐไม่เท่าเทียมกัน เช่น ขนาดพื้นที่ของประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ฯลฯ ด้วยความไม่เท่าเทียมกันนี้ทำให้รัฐแต่ละรัฐพยายามที่จะสะสมความมั่งคั่ง อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดสงครามปล้นสะดมเพื่อแย่งชิงทรัพยากรในโบราณในยุคใหม่ การแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน ตลาดและแรงงานราคาถูก เป็นสาเหตุของจักรวรรดินิยมและสาเหตุที่ขัดแย้งที่นำไปสู่การเกิดสงครามในที่สุด

จ) การสะสมอาวุธและกำลังทหาร: แนวความคิดนี้มีความเชื่อว่าการสะสมอาวุธจะเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของสงครามความขัดแย้งและพัฒนาไปสู่สงคราม ความไม่ไว้วางใจกันระหว่างประเทศเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเสริมสร้างกองทัพและสะสมอาวุธให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของตนเอง อย่างไรก็ตามการสะสมอาวุธเปรียบเสมือนน้ำที่ขังอยู่ในเขื่อน ถ้าระดับน้ำสูงมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเกินระดับที่เขื่อนจะรองรับได้ ผู้ควบคุมเขื่อนจำเป็นต้องปล่อยน้ำมากขึ้นและถ้าปล่อยน้ำมากจนเกินไปผลที่ตามมาก็คือน้ำก็จะสร้างความเสียหายได้

ฉ) ความเข้าใจผิดระหว่างรัฐ: แนวความคิดนี้ให้ความสำคัญกับความหวาดระแวงในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจหรือมีข้อมูลไม่ครบ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการไม่ไว้วางใจและอาจนำไปสู่การเกิดสงครามได้โดยง่าย โดยทั่วไปมนุษย์จะไม่ไว้วางใจชาวต่างชาติที่พูดภาษาต่างกัน และยิ่งถ้าบุคคลนั้นมีความเป็นชาตินิยมสูงหรือมีความจงรักภักดีในความเป็นชาติสูงอาจจะทำให้คิดว่าเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์สูง ซึ่งจะส่งผลออกมาในรูปแบบของการสร้างตำราเรียนประวัติศาสตร์ หรือการออกข่าวสารที่ไม่เที่ยงตรง เบี่ยงเบน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่ก่อให้เกิดความคลางแคลงใจระหว่างประเทศและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและเป็นสงครามได้ในที่สุด

ข) การต่อสู้เพื่ออำนาจ: แนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดที่ขยายมาจากแนวความคิดที่กล่าวมาในข้างต้นผสมผสานกันทั้งหมด โดยเพิ่มเติมแนวความคิดในเรื่องของการต่อสู้เพื่ออำนาจระหว่างประเทศต่าง ๆ เพราะในสภาพเวทีระหว่างประเทศในปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ จะต่อสู้ดิ้นรนให้ได้มาในสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติ โดยอำนาจจะเป็นทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ของประเทศหรือเครื่องมือสำหรับปฏิบัตินโยบายต่างประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นการแสวงหาอำนาจให้มากที่สุดเพื่อที่จะมีอิสระ เสรีภาพ อย่างไม่จำกัดโดยปราศจากอำนาจยับยั้งของประเทศอื่น ซึ่งประเทศทุกประเทศต่างพยายามรักษาและขยายผลประโยชน์ของชาติตน ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งและสงครามอย่างไม่สิ้นสุด

ตารางที่ ๑ แสดงถึงการเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของสงคราม

ประโยชน์ของสงคราม	ผลเสียของสงคราม
· เป็นเครื่องมือในการสร้างชาติ	· สูญเสียชีวิต
· ส่งเสริมการค้าค้นคว้า/คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ	· สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
· ส่งเสริมความเชื่อมั่นภายในรัฐ	· ทำลายวัฒนธรรม/อารยธรรม
· ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ	· ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

๒.๔ ทฤษฎีความขัดแย้ง (Theory of Conflict)

แนวคิดเรื่องความขัดแย้งมีหลากหลายแนวคิดขึ้นอยู่กับกลุ่มนักคิดที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มใด แต่พอสรุปได้ดังนี้

๑. ทฤษฎีของคาร์ล มาร์ก

มาร์ก เชื่อว่า ความขัดแย้งเกิดมาจากระดับของความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้เกิดจากการการแบ่งปันทรัพยากรทางธรรมชาติไม่เท่าเทียมกันจนเกิดเป็นความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ (Interest) โดยเฉพาะเรื่องของระบบทุนนิยมซึ่งมาร์กส์ถือว่าเป็นต้นเหตุของความไม่เท่าเทียมกัน เพราะส่งเสริมระบบนายทุน ระบบนายทุนเป็นต้นเหตุของการนำไปสู่อำนาจการเอารัดเอาเปรียบในรูปแบบต่าง ๆ และตัวแปรสำคัญคือส่งเสริมให้ผู้มีอำนาจด้านทุนมีอำนาจเหนือผู้อื่น โดยทำให้ผู้อื่นมีอำนาจน้อยลงในกรณีของวัตถุคือ การถือสิทธิครอบครองเป็นเจ้าของ ทำให้คนกลุ่มถูกเอาเปรียบกลายเป็น “กลุ่มนอก”

(Aleination) จนทำให้เกิดกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย ซึ่งยิ่งนำไปสู่การขัดแย้งทางการต่อรองเรื่องผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มมากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่การปฏิวัติ ดังนั้นความขัดแย้งจึงมาจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

๒. ทฤษฎีของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber)

ความขัดแย้งเกิดมาจากผู้นำที่มีอำนาจสิทธิขาดและเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีอิทธิพลครอบงำเหนือคนอื่นที่ยอมเป็นผู้ต่อยกว่า เวเบอร์สนใจเรื่องธรรมชาติของสังคมเชิงการเมืองการปกครองซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ซึ่งแบ่งกลุ่มกันทางสังคม

๓. ทฤษฎีความขัดแย้งของ ดาเรนดอร์ฟ (Dahrendorf)

ทฤษฎีความขัดแย้งของ ดาเรนดอร์ฟตั้งอยู่บนสมมติฐานความขัดแย้งด้านผลผลิตและโครงสร้าง แต่เขาเชื่อว่าความขัดแย้งนี้นำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ของสังคม หรือเพื่อนำไปสู่เป้าหมายปลายทางของสังคม トラบใดที่สังคมยังไม่บรรลุจุดหมายของการพัฒนาอย่างที่สุดแล้วก็จะเกิดความขัดแย้งตลอดไป ดังนั้น ความขัดแย้งจึงแบ่งออกเป็น ๒ อย่างคือ

๑) ความขัดแย้งที่เกิดภายในระบบขององค์กร หรือระบบของสังคมหนึ่ง ๆ (Endogenous conflict)
ความขัดแย้งนี้เกิดจากการจัดการภายในระบบหรือตัวองค์กรเอง

๒) ความขัดแย้งที่ยอมรับปัจจัยภายนอกเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Exogenous conflict) หรือเรียกว่า
ความขัดแย้งที่มาจากภายนอก

การจัดการทางโครงสร้างที่สามารถนำไปสู่ความขัดแย้งมีดังนี้

๑. ในชีวิตประจำวันกิจกรรมในตัวคนเราหรือตัวองค์กรถูกนำไปในทางบวกและทางลบแบบขัดขวางอยู่ตลอดเวลาซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยกกลุ่ม
๒. คนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจเหนือกว่าทั้งฝ่ายที่เป็นบวกหรือทางลบ ต่างแสดงบทบาทของกลุ่มตนครอบคลุมผลประโยชน์หรือเอื้อผลประโยชน์ต่อตนและกลุ่มตน
๓. กลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงและพยายามปกป้องตนเองกับผลประโยชน์หรือการเปลี่ยนแปลงที่จะตามมา
๔. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระดับโครงสร้างทางสังคมหรือความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงของสังคม

๔. พหุทัศนะทางความขัดแย้ง (Pluralist Perspective of Conflict)

กลุ่มนี้เช่น Huge Clegg เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานทางสังคมหรือทางระบบเศรษฐกิจก่อให้เกิดความขัดแย้งและความขัดแย้งนี้เป็นปัจจัยหลากหลายและความหลากหลายนี้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ด้านการเมืองหรือการจัดการกับความขัดแย้งต้องมีผู้ที่มีอำนาจสิทธิขาดในการจัดการตัดสินสุดท้าย ในระบบเศรษฐกิจผู้มีอำนาจต้องทำการแบ่งผลประโยชน์ให้ลงตัวเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเพื่อเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ที่จะตามมา

๕. ทฤษฎีทางโครงสร้างและหน้าที่ (Structural-functional Theory)

กลุ่มนี้นำโดย Talcott Parson เชื่อว่าแต่ละคนจำปรับตัวเองตามโครงสร้างทางที่มอบให้โดยระบบองค์กรหรือสถาบันในสังคม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนี้ไปสู่การขัดแย้ง และทำให้ระบบหรือหน่วยงานขององค์กรเกิดความไม่มั่นคง ดังนั้นความขัดแย้งจะต้องถูกทำให้ลดลงเพื่อทำให้เกิดความมั่นคงทั้งต่อบุคคลใน

องค์กรและสถาบันเอง ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเชื่อว่า ความขัดแย้งมีลักษณะทำลายหน้าที่ ไม่ปกติ และเชื้อโรคร้ายที่ทำให้เกิดความวุ่นวายต่อสังคม แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒

๖. ทฤษฎีสถิตทางโครงสร้าง (Theory of Structural Balance)

ทฤษฎีนี้ถือว่า อัตตามีแนวโน้มที่จะชอบคนที่ชอบและเกลียดคนที่ดูเหมือนเป็นศัตรู และชอบคนที่คนอื่นทำให้ชอบและไม่ชอบคนที่คนอื่นทำให้ไม่ชอบ ความไร้เหตุผลของความคิดดังกล่าวนำไปสู่ความขัดแย้ง นักคิดกลุ่มนี้คือ Helder ลักษณะขัดแย้งมีอยู่ ๔ คู่คือ ชอบ-ไม่ชอบ, สนับสนุน-ขัดแย้ง, สอดคล้อง-เบนออก, อัตลักษณ์เชิงบวก-อัตลักษณ์เชิงลบ ธรรมชาติแบบคู่นี้มีแนวโน้มที่ต้องการทำให้เกิดความสมดุล ความขัดแย้งเช่นการเหยียดผิว หรือเชื้อชาติล้วนเกิดจากลักษณะดังกล่าว

๗. ความขัดแย้งเกิดจากวัฒนธรรม (Assumption on Culture and Conflict)

วัฒนธรรมของสังคมมนุษย์ประกอบด้วย ค่านิยม, ประเพณี, ความเชื่อ, ความเคยชิน, ภาษา, รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม, ศิลปะ อาหาร การแต่งกาย เป็นต้น เหล่านี้เป็นความยากมากที่จะเปลี่ยนแปลง จึงเป็นที่มาของความขัดแย้ง ซึ่งมีแรงสนับสนุนจาก

๑) ผู้มีอำนาจน้อยก็ยอมรับความไม่เท่าเทียมกันของอำนาจและ

๒) ลัทธิปัจเจกนิยม ซึ่งเติบโตและถูกปลูกสร้างทางสังคมครอบครัว ครอบครัวให้เกิดการยึดถือและเป็นที่มาของความขัดแย้ง

กลุ่มนี้ถือว่า ความขัดแย้งทางสังคมเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมชาติ การใช้ชีวิตทั่วไปได้รับอิทธิพลของความสัมพันธ์และวัฒนธรรมดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความขัดแย้งเริ่มจากการบวนการการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และการปฏิสัมพันธ์เกิดมาจากแนวคิด การตีความหมายเข้าใจ การแสดงออก และความสนใจ ซึ่งฝังรากอยู่ในจิตของมนุษย์ทุกคน และทัศนคตินี้เองก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนหน่วยความรู้จนกลายมาเป็นวัฒนธรรมซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งที่ปรากฏในชีวิตประจำวันในสังคมทั่วโลก

๘. ทฤษฎีบทบาทของเทอร์เนอร์ (Turner)

เทอร์เนอร์เชื่อว่า คนเราเกิดมาพร้อมบทบาทที่สังคมมอบให้และความเข้าใจสภาพตนเอง (การกระทำ)และบทบาทของคนอื่น บทบาทมีดังนี้ ๑) บทบาทที่คิดขึ้นเอง ๒) บทบาทที่เราต้องแสดงตอบโต้ ๓) บทบาทในความสัมพันธ์ของการกระทำ ๔) บทบาทในชุดทางสังคม ๕) บทบาททางองค์กร ๖) บทบาทในฐานะบุคคล บทบาทที่หลากหลายเหล่านี้เองเป็นต้นเหตุให้เกิดความขัดแย้งทั้งแก่ปัจเจกชนและสังคมซึ่งทำให้เกิดความสับสนและต้องการทางแก้ไขโดยทำให้เกิดการตระหนักบทบาทของตนเองและบทบาทของสังคม

๒.๕ อิทธิพลของสันติภาพในสถานการณ์โลกปัจจุบัน

แง่มุมของสันติภาพที่น่าสนใจแง่มุมหนึ่งก็คือสันติภาพในมุมมองของสังคมศาสตร์ที่มีการวิเคราะห์สภาพของสันติภาพและแนวทางในการทำให้บุคคลในสังคมได้ตระหนักถึงแนวทางและเป้าหมายร่วมกันอันจะนำไปสู่สังคมที่มีความสงบสุขและสันตินั้นย่อมจะเป็นวิธีที่พึงประสงค์ นักสังคมวิทยาถือว่าการศึกษารัฐธรรมนูญของมนุษย์และธรรมชาติของสังคมมนุษย์ที่มีความโน้มเอียงไปในทางก้าวไกลกัน พึ่งพากัน พร้อมทั้งจะยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยปราศจากความรุนแรงในทุกรูปแบบ ซึ่งเราจะเรียกลักษณะของสังคมดังที่กล่าวมานี้ว่าเป็นสังคมที่มีความสันติสุข นักวิชาการชาวตะวันตกหลายท่านพยายามจะอธิบายปรัชญาของทฤษฎีสันติภาพ

ศาสตราจารย์ วิเซนต์ มาติเนซ กูสมัน (Vicent Martinez Guzman) ผู้ซึ่งนับได้ว่าเป็นนักปรัชญาสันติภาพที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่งในโลกแห่งวิชาสันติศึกษาได้มองสันติภาพในเชิงสร้างสรรค์ ได้บรรยายเกี่ยวกับปรัชญาสันติภาพไว้ในหนังสือ “ปรัชญาเพื่อการสร้างสันติภาพ (ที่หลากหลาย)” โดยมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับสันติภาพและการพัฒนา โดยเนื้อหาจะรวมถึงวิวัฒนาการของสันติศึกษาในโลกตะวันตก ไปจนถึงการเชื่อมโยงการใช้สันติวิธีและการพัฒนาสังคมในบริบทของโลกที่พัฒนาแล้ว กำลังพัฒนา และด้อยพัฒนา

กูสมันให้นิยามของสันติภาพไว้ว่า “สันติภาพนั้นเกิดจากการตื่นตัวของผู้คนในแต่ละชุมชนที่จะสร้างสังคมแห่งสันติสุขในบริบทของแต่ละชุมชนเอง” ในภาษาสเปน คำว่า สันติภาพ (Paz) สามารถใช้ในรูปของพหูพจน์ได้ เพราะฉะนั้นความหมาย ของคำว่า “Paces” นั้นก็คือความหลากหลายของสันติภาพ สันติภาพในหลากหลายบริบท และรูปแบบของสันติภาพที่สร้างขึ้นและดำรงอยู่โดยผู้คนในแต่ละกลุ่มชน ได้เชื่อมโยงแนวคิดของสันติศึกษาในแง่มุมและมุมมองต่างๆ เข้าด้วยกันที่เชื่อว่าจะเป็นแนวทางที่จะสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทางสังคมอันสันติสุขตั้งแต่ชุมชนขนาดเล็กจนถึงระดับชุมชนโลก

หลักความคิดทางสันติศึกษาเหล่านี้ตั้งอยู่บนรากฐานที่ว่ามนุษย์นั้นมีศักยภาพในการสร้างสรรค์และทำลาย ทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติทางสันติวิธีที่สร้างสรรค์จะช่วยนำพาให้มนุษย์ คิดและทำในสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว และคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้นก็ส่งผลให้มีวิวัฒนาการของสันติวัฒนธรรมขึ้นในสังคมมนุษย์ กูสมันได้รับอิทธิพลทางความคิดด้านปรัชญาสันติภาพ สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์จากแนวคิดและปรัชญาของ เอมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ผู้ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นนักปรัชญาที่นิยามความหมายของสันติภาพในเชิงสร้างสรรค์เป็นคนแรกๆ

ทฤษฎีสำคัญของนักปรัชญาท่านนี้ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาอ้างอิงในงานเขียนของ กูสมัน คือ “สันติภาพอันสถาพร” (Perpetual Peace) และ “เป้าประสงค์แห่งกฎที่เป็นสากล” (Cosmopolitan intent) ซึ่งแนวปรัชญาทั้งสองนี้ได้ให้นิยามของความสามารถของมนุษย์ในการที่จะทำการใดๆที่จะเป็นคุณแก่ผู้อื่น กิจกรรมใดๆที่ทำโดยบุคคลใดๆก็ตามต่างก็อยู่ภายใต้เจตจำนง และผลแห่งการกระทำที่ผู้อื่นนั้นรับรู้ เข้าใจ และนับว่ากิจกรรมนั้นๆเป็นคุณด้วยจึงจะนับว่ากิจกรรมนั้นๆเป็นคุณธรรม

พัฒนาการของอิทธิพลของสันติภาพต่อโลกปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็นระยะ ๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ระยะที่หนึ่ง คือการศึกษาสันติภาพเชิงลบและการศึกษาสันติภาพในแง่มุมของการศึกษาสงคราม เพื่อหลีกเลี่ยงสภาวะที่ผู้คนที่ต้องเจ็บป่วย ล้มตายเนื่องจากผลของสงคราม ซึ่งความสอดคล้องกับช่วงเวลาของโลกตะวันตกเพิ่งจะผ่านสงครามโลกครั้งที่หนึ่งมาหมาดๆ ชาวยุโรปได้รับความทุกข์อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามครั้งนั้นอย่างมาก ดังนั้นการศึกษาทฤษฎีสันติภาพในยุคนี้จึงเน้นไปที่การศึกษาสงครามและความเกี่ยวเนื่องของสงครามต่อสภาวะที่ก่อให้เกิดความไม่มีสันติภาพ การศึกษาช่วงนี้มีประเด็นทางความคิดที่น่าสนใจอยู่หลายประการ ดังนี้ เช่น

๑. *การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของ (สภาวะ) สงคราม* ซึ่งมีการศึกษาถึงสาเหตุของการทำสงครามโดยอิงหลักวิทยาศาสตร์ โดยการวิเคราะห์นำมาซึ่งความเห็นที่ว่าสงครามก่อกำเนิดจากการที่ มนุษย์มอง พวกเดียวกันเป็น “เรา” และมองผู้อื่นเป็น “เขา” ดังนั้นสงครามก่อกำเนิดโดยความมุ่งหมายที่จะขจัดความเป็นอื่นออกไปจากกลุ่มสังคมที่แสดงความเป็น “เรา” ตามหลักทฤษฎี “Polemology” – (สงครามต่อต้านผู้ที่

แปลกแยกจากเรา) นักวิชาการที่มีชื่อเสียงในยุคนี้ก็คือ Kenneth Boulding, Herbert Kelman, และ นักคณิตศาสตร์ที่โด่งดัง Anatol Rapoport ผู้คิดค้น ทฤษฎีเกมส์ ทฤษฎีโครงข่ายสังคม และอีกหลายทฤษฎี และท่านผู้นี้ได้มีบทบาทที่สำคัญมากในการลดอาวุธนิวเคลียร์ในเวลาต่อมา

๒. ความพยายามที่จะอธิบายทฤษฎีสันติภาพตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในแบบตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับ “ความทันสมัย” (แบบตะวันตก) “แบบอย่างตะวันตก” “ชาวผิวขาว” และ “ความเป็นชาย”

๓. ความต่างระหว่างสงครามต่อ “เขา” (Polemos) และสงครามภายใน “Stasis” (civil war) – no war is civil นักคิดหลายท่านในยุคนี้เห็นว่า ถ้าต้องการสันติภาพ(เรา)ต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสงคราม (ในสุภาชิตไทยมีคำกล่าวที่ว่า “แม่หวังตั้งสงบจงเตรียมรบให้พร้อมพร้อม” ซึ่งน่าจะตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดแบบเดียวกัน)

ในยุคนี้คำจำกัดความของ “สันติภาพ” ก็คือ สถานะที่ปราศจากสงคราม ในขณะที่เดียวกันความขัดแย้งถูกมองว่าเป็นเงื่อนไขด้านลบ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วย “วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง” (Conflict resolution) การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมก็ถูกจำกัดภายใต้ทัศนคติ ในแบบตะวันตก สมัยใหม่ คนขาว และเพศชาย (ซึ่งเป็นผลสะท้อนความคิดในช่วงที่ชาวตะวันตกเป็นเจ้าของอาณานิคม)

ระยะที่สอง คือ ระยะที่สันติภาพถูกนำมารวมไว้กับการพัฒนา ในยุคนี้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพนั้นดำเนินไปพร้อมกับการพัฒนาในด้านต่างๆ การศึกษาเรื่องสันติภาพ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพก็มีการพัฒนาขึ้นและมีการอธิบายแนวคิดต่างๆที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ในยุคนี้การศึกษาสันติภาพได้รับการยอมรับมากขึ้นดังนี้ เช่น มีการจัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยสันติภาพ ความรุนแรง ความขัดแย้ง และสันติวิธีขึ้นมากมายในทวีปยุโรป อเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. ๑๙๕๙ โจฮาน กัลตุง ได้ก่อตั้งสถาบันวิจัยสันติภาพขึ้น ณ กรุงออสโล ประเทศนอร์เวย์ นักวิชาการท่านนี้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของสันติวิธีร่วมสมัย และเป็นผู้ที่ให้คำจำกัดความของ สันติภาพเชิงบวก สันติภาพเชิงลบ ความรุนแรงทางโครงสร้างและวัฒนธรรม การศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยในยุคนี้มักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดในเรื่องสันติภาพเชิงบวกและการวิเคราะห์ความรุนแรงทางโครงสร้างรวมทั้งการสร้างคามยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน นอกเหนือไปกว่านั้นด้วยแนวคิดที่ว่าการพัฒนา (สังคม) ซึ่งเป็นรากฐานของการตอบสนองความต้องการพื้นฐานนั้นเป็นเครื่องมือที่จะเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ หลายองค์กร (หรือรัฐ) จึงริเริ่มโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาต่างๆ

ระยะที่สาม คือระยะที่ผู้คนเริ่มให้ความสำคัญกับการลดกำลังอาวุธ ให้ความสำคัญกับเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศ และการดูแลผู้อพยพ ในระยะนี้มีพัฒนาการคือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและสันติวิธีจะมุ่งเน้นไปที่การร่วมมือกัน (ทางสังคม) ในความพยายามที่จะกดดันให้ประเทศ (รัฐ) ต่างๆทั่วโลกได้ตระหนักถึงภัยอันตรายของการแข่งขันกันสะสมอาวุธยุทธโปกรณ์ และการรณรงค์การลดอาวุธประจำการเพื่อลดความตึงเครียดระหว่างรัฐ ในบรรดาอาวุธที่อยู่ในเป้าหมายการจำกัดจำนวนที่สำคัญก็คืออาวุธนิวเคลียร์ นักสันติวิธียังให้ความสำคัญกับการเคลื่อนไหวที่จะสร้างความยอมรับ (ที่เท่าเทียมกัน) ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย (เพศที่สามยังไม่ใช่ประเด็นหลัก) มีการเรียกร้องให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเห็นความสำคัญและปฏิบัติต่อผู้หญิงด้วยมาตรฐานเดียวกันกับผู้ชาย นอกเหนือไปกว่านั้นด้วยเหตุการณ์ของสงครามกลางเมืองในหลายพื้นที่นักสันติวิธีในยุคนี้ก็ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้อพยพอันเนื่องมาจากภัยสงคราม นอกเหนือไปกว่านั้นในจำนวนผู้อพยพเหล่านี้ก็มีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่อพยพ

ด้วยเหตุผลทางการเมืองและเหตุผลทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ซึ่งไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามมาตรฐานการดำรงชีวิตของคนกลุ่มนี้ก็ต่ำกว่าระดับที่ยอมรับได้

ระยะที่จะก้าวไปสู่อนาคต อาจจะสามารถกล่าวได้ว่าระยะนี้ก็คือเวลาตั้งแต่ปัจจุบันนี้เป็นต้นไป สิ่งที่น่ากังวลก็คือ การศึกษาที่จะผลักดันให้เกิดขึ้นในสังคมก็คือ การสร้างวัฒนธรรมและวิธีการที่จะนำไปสู่การสร้างสันติภาพ การศึกษาทางสันติภาพ ขยายขอบเขตให้กว้างขวางขึ้นเพื่อสังคมในวงกว้างจะเข้าใจว่าสันติภาพ (รวมทั้งสันติวิธี ความขัดแย้ง และความรุนแรง) ไม่ใช่เรื่องไกลตัวหรือเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะเข้าใจ นักสันติศึกษาต้องแสดงให้เห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพ สันติวิธี ความขัดแย้ง และความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องที่สามารถจะเข้าใจและวิเคราะห์ได้โดยอาศัยความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์

ระยะปัจจุบัน การพัฒนาของสันติศึกษามีการขยายกรอบการศึกษาไปครอบคลุมแนวความคิดที่หลากหลายมากขึ้นซึ่งในแง่ของสังคมวิทยาแล้วความเชื่อมโยงกันของแต่ละอนุภาคของสังคมล้วนเป็นสิ่งสำคัญควรค่าแก่การศึกษาทั้งสิ้น แนวคิดของสันติศึกษาในยุคนี้เริ่มจากการล่มสลายของกำแพงเบอร์ลิน ซึ่งในทางสัญลักษณ์แล้วเปรียบได้กับการล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก ในช่วงของการเปลี่ยนถ่ายทางสังคมครั้งนี้ กุสมันได้เสนอแนวคิดที่ว่าสังคมโลกนั้นมีวิวัฒนาการมาจากวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ของสงครามและความรุนแรงมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว น่าจะถึงเวลาที่มนุษยชาติร่วมกันสร้างวัฒนธรรมที่จะนำมนุษย์ไปสู่สังคมที่มีความสันติสุข และสังคมสันติสุขก็จะสร้างสันติวัฒนธรรมต่อเนื่องกันไป

๒.๖ วัฒนธรรมสันติ (Peaceful Culture)

วัฒนธรรมสันติหรือสันติวัฒนธรรมนั้นจะเกิดขึ้นได้จากปัจจัยที่สำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

๑. การมีทัศนคติและมาตรฐานร่วมกันในเรื่องของความยุติธรรม ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยพื้นฐานที่มีมาในอดีตแต่ต้องเพิ่มขยายให้รวมถึงปัจจัยพื้นฐานที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ อิสรภาพ เสรีภาพ ฯลฯ
๒. ต้องตอบคำถามให้ได้ว่าความจำเป็นพื้นฐานที่กล่าวไปนั้นจะได้รับจำกัดความโดยที่สังคมกำหนดให้เป็นพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานหรือเป็นการสร้างสรรค์ในแนวคิดที่ใช้ร่วมกันได้
๓. ต้องให้ความสำคัญกับความหมายของความยุติธรรม ว่าความยุติธรรมนั้นจะเป็นการปรับเปลี่ยนของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพึงพอใจต่อปัจจัยพื้นฐานนั้นๆ ในกรณีนี้(ความยุติธรรม)ก็จะต้องมีความก้าวหน้าและเคลื่อนไหวเสมอ หรือถ้ามองความยุติธรรมในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งความยุติธรรมในรูปแบบนี้ก็จะเป็นอุปสงค์ของการหาข้ออ้างของการไม่ยอมรับ (กลุ่มที่ไม่ใช่พวก) การจำกัดขอบเขตหรือการหาประโยชน์จากผู้อื่น ซึ่งความยุติธรรมประเภทหลังนี้จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฉวยโอกาสได้
๔. กรอบความคิดแนวใหม่อาจจะต้องอยู่นอกกรอบเดิมหรือการเติมเต็มกรอบเดิมอาจจะต้องคิดนอกกรอบ

สันติวัฒนธรรมต้องคำนึงถึงความมั่นคงของสังคมมนุษย์โดยรวมซึ่งความมั่นคงของสังคมโลกที่เวลานี้จะอยู่เหนือความสำคัญของความเป็นชาติ ซึ่งการดำรงอยู่ในลักษณะเช่นนี้ เอ็มมานูเอล คานท์ได้อธิบายไว้ว่า มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการเปิดใจให้รับรู้และเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของกันและกันได้ แต่สังคมมนุษย์ไม่ควรยอมรับการถูกบังคับให้ยอมรับ และต้องเป็นผู้มี “สิทธิในการเป็นประชากรโลก” ซึ่งจะ

นำไปสู่สันติภาพและการคุ้มครองจากการถูกทำร้ายเอาเปรียบโดยเงื่อนไขของสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อของท้องถิ่นซึ่งมักไม่มีความสมบูรณ์

สิทธิในการเป็นประชากรโลกทำให้เกิดประโยชน์คือ

๑. ได้รับการคุ้มครองในฐานะผู้ที่ได้รับการต้อนรับมากกว่าการถูกรอนสิทธิในฐานะที่เป็น “ผู้อื่น”
๒. การกระทำต่อกันในสถานะที่เป็นมนุษย์ดุษฎีเดียวกัน ซึ่งเอมมานูเอล คานท์ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า มนุษย์มีศักยภาพในการสร้างความรุนแรงเฉกเช่นเดียวกับความสามารถในการสร้างสันติภาพ แต่เขาเชื่อว่าถ้าเราปรารถนาจะให้ผู้อื่นทำดีกับเรา เราก็ย่อมจะทำดีกับผู้อื่นดุษฎีเดียวกัน
๓. นำความชอบธรรมถูกต้องที่จะเป็นในสิ่งที่แตกต่าง หรืออยู่ในวัฒนธรรมที่ต่างไป
๔. สิทธิในการเป็นประชากรโลก มีอำนาจเหนือกว่าความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์ การครอบครองทรัพย์สินและการแลกเปลี่ยน เพราะกิจกรรมที่เป็นความสัมพันธ์ภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์นั้นไม่ได้แปลกแยกสิทธิของมนุษย์แต่ละคนบนพื้นโลกเพราะมนุษย์แต่ละคนก็ยังมีสิทธิ์ต่อผิวโลกในความเท่าเทียมกัน
๕. การได้รับการต้อนรับอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม เนื่องด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์แต่ละคนนั้นมีสิทธิ์ที่จะอยู่บนโลกใบนี้เท่าๆกันเพราะฉะนั้นไม่ว่ามนุษย์ผู้นั้นจะอยู่ที่ใดก็ตามย่อมจะดำรงไว้ซึ่งสิทธินั้นโดยสมบูรณ์ปกป้องรักษามนุษย์จากความรุนแรง
๖. ทำให้มนุษย์ยอมรับในสิทธิของผู้อื่น และพร้อมที่จะเข้าใจสังคมและวิธีการปกครองของผู้คนในสังคมที่แตกต่างจากที่ตนอยู่ ด้วยเหตุที่มนุษย์ไม่สมบูรณ์แบบเราจึงไม่สามารถบอกได้ว่าเราดีกว่าคนอื่นหรือสังคมเราดีกว่าสังคมอื่น
๗. ได้สิทธิ์ที่จะได้รับและเข้าถึงการพัฒนา และการปกครองโดยประชาชนในรูปแบบของประชาธิปไตยที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด การที่มนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างต่อเนื่องจะเป็นเครื่องมือที่จะให้สังคมมนุษย์ได้เริ่มที่จะก้าวเข้าสู่การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้

๒.๗ องค์การความร่วมมือเพื่อแสวงหาสันติภาพของโลก

องค์การสหประชาชาติ (The United Nations) ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โลกประสบภาวะของสงครามอันหฤโหดถึง 2 ครั้ง คือ สงครามโลกครั้งที่ ๑ และ สงครามโลกครั้งที่ ๒ ผลของสงครามสร้างความสูญเสียให้กับมวลมนุษยชาติมากมาย ผู้นำของประเทศมหาอำนาจจึงแสวงหาแนวทางป้องกันและหนทางที่จะนำไปสู่ความร่วมมือเพื่อแสวงหาสันติภาพโลก ค.ศ. ๑๙๒๐ เกิด **องค์การสันนิบาตชาติ** (League of Nations) บุคคลสำคัญที่ร่วมก่อตั้งคือ ชิสเคานต์ ซีซิล ชาวอังกฤษ และ ปธน.วิลสัน สหรัฐอเมริกา มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเจนีวา มีสมาชิกทั้งหมด ๖๐ ประเทศ ประกอบด้วยองค์กรที่สำคัญคือ สมัชชา คณะมนตรี และสำนักเลขาธิการแต่เนื่องจากการที่อเมริกาถอนตัว วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ รักษาสันติภาพและความปลอดภัยระหว่างประเทศ ระวังข้อพิพาทระหว่างประเทศด้วยวิธีการทางการทูตและการประนีประนอม แต่อเมริกาผู้ร่วมก่อตั้งกลับถอนตัว ปฏิเสธสัตยาบันสนธิสัญญาแวร์ซายส์ เพราะไม่ยอมให้ชาติใดเข้ามาก้าวล่วงกิจการภายในของประเทศและผลประโยชน์ที่อเมริกาได้จากดินแดนละตินอเมริกา ทำให้องค์กรไม่เข้มแข็ง เป็นเหตุให้ไม่สามารถยับยั้งการเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ และปิดตัวลงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในที่สุด

ผลงานที่สำคัญขององค์การสันนิบาตชาติ เช่น ให้ความร่วมมือผู้อพยพจากรัสเซียและตุรกีในทศวรรษที่ 1920 ระวังข้อพิพาทระหว่างฟินแลนด์กับสวีเดน, อัลบาเนียกับโยโกสลาเวีย, อิตาลีกับกรีซ ผลงานที่

ล้มเหลว เช่น ไม่สามารถยับยั้งกรณีญี่ปุ่นบุกแมนจูเลีย, ความล้มเหลวในการลงโทษอิตาลีในกรณีลูกราน เอธิโอเปีย, ไม่สามารถยับยั้งรัสเซียโจมตีฟินแลนด์ในปี ค.ศ. ๑๙๓๙ ที่สำคัญที่สุดไม่สามารถยับยั้งเยอรมนีบุกโปแลนด์ในปี ค.ศ. ๑๙๓๙ ซึ่งเป็นชนวนของสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อเริ่มเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ บรรดาประเทศมหาอำนาจต่างก็ไม่ให้ความสนใจองค์กรสันนิบาตชาติ องค์กรจึงค่อย ๆ หมดความสำคัญลง และปิดตัวในเดือน กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1946

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๓๙ – ๑๙๔๕) ผู้นำประเทศมหาอำนาจต่างพยายามแสวงหาความร่วมมือเพื่อสร้างองค์กรที่เป็นตัวกลางในการสร้างสันติภาพ

๒.๗.๑ องค์กรสหประชาชาติ (The United Nations)

เป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งมีความมุ่งหมายที่แถลงไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ความร่วมมือในกฎหมายระหว่างประเทศ ความมั่นคงระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ กระบวนการทางสังคม สิทธิมนุษยชน และการบรรลุสันติภาพโลก สหประชาชาติก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๔๕ หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อแทนที่สันนิบาตชาติ เพื่อยุติสงครามระหว่างประเทศ เพื่อเป็นเวทีสำหรับการเจรจา สหประชาชาติมีองค์กรจำนวนมากเพื่อนำภารกิจไปปฏิบัติ สหประชาชาติมีสมาชิกทั้งหมด ๑๙๓ ประเทศ ระบบสหประชาชาติอยู่บนพื้นฐานของ ๖ องค์กรหลัก

ปี ๑๙๔๕ ตัวแทน ๕๑ ชาติประชุมที่ซานฟรานซิสโก ลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติ (The United Nations Charter of 1945) มีผลบังคับใช้ ๒๔ ต.ค. ๑๙๔๕ เป็นการกำเนิดองค์กรสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ

๑. วัตถุประสงค์ขององค์กรสหประชาชาติ

- อำนวยใช้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ
- พัฒนาสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ยึดหลักสิทธิเท่าเทียมกัน
- ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และมนุษยธรรม
- ประสานการดำเนินการของสหประชาชาติทั้งหลายไปยังจุดมุ่งหมายเดียวกัน

๒. หน่วยงานที่สำคัญของสหประชาชาติ

๒.๑ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ : เป็นที่พบปะ พุดคุย แก้ปัญหา และแนวทางแก้ไขของผู้แทนจากประเทศสมาชิก สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (อังกฤษ: United Nations General Assembly) เป็นหนึ่งใน ๖ องค์กรหลักของสหประชาชาติ สมัชชาใหญ่ประกอบด้วยสมาชิกของสหประชาชาติทั้งหมด โดยแต่ละรัฐมีสิทธิออกเสียงหนึ่งเสียงเท่ากัน

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเป็นที่ประชุมและอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เข้าสู่วาระการประชุม และเพื่อแสดงความเห็น ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อโต้แย้ง แก่ประเทศสมาชิก รวมทั้งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ อย่างไรก็ตาม สมัชชาใหญ่จะไม่พิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อประเด็นที่กำลังอยู่ในการพิจารณาของคณะมนตรีความมั่นคง เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากคณะมนตรีความมั่นคงเอง ยกเว้นในเรื่องงบประมาณแล้ว มติของสมัชชาใหญ่ไม่มีสภาพบังคับใดๆ ในทางกฎหมายต่อประเทศสมาชิก ผลของมันก็เป็นเพียงการแสดงออกร่วมกันของประเทศสมาชิกเท่านั้น

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจะมีการประชุมขึ้นทุกปี เปิดสมัยประชุมในวันอังคารของสัปดาห์ที่สามของเดือนกันยายนและมักปิดสมัยประชุมในช่วงคริสต์มาส อย่างไรก็ตาม อาจมีการเรียกประชุมสมัยวิสามัญได้

หากมีการร้องขอจากคณะมนตรีความมั่นคงหรือจากประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ ซึ่งมักเกิดขึ้นในกรณีที่มีประเด็นฉุกเฉินเร่งด่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยและสันติภาพของประชาคมโลก สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจเฉพาะในการจัดทำประมาณของสหประชาชาติ ซึ่งได้รับการบริจาคจากรัฐสมาชิกทั้งหมดโดยขึ้นอยู่กับข้อตกลง

๒.๒ คณะมนตรีความมั่นคง คณะมนตรีนี้ประกอบด้วยสมาชิกถาวร (Permanent members) ๕ ประเทศ คือ จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา และสมาชิกไม่ถาวร (Non-permanent members) ๑๐ ประเทศ ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งซ้ำได้ในทันทีเมื่อหมดวาระ

๒.๒.๑ บทบาทและหน้าที่

๑.ธำรงรักษาสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศตามวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

๒.สอบสวนเกี่ยวกับกรณีพิพาทหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การกระทบกระทั่งระหว่างประเทศ

๓.เสนอแนะวิธีที่จะใช้กรณีพิพาทเช่นว่านั้น หรือ เงื่อนไขที่ทำให้มีการตกลงปรองดองกัน

๔.วางแผนเพื่อสถาปนาระบบการควบคุมกำลังอาวุธ

๕.ค้นหาและวินิจฉัยว่ามีภัยคุกคามต่อสันติภาพ หรือ เป็นการกระทำที่รุกรานหรือไม่ แล้วเสนอแนะว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร

๖.เรียกร้องให้สมาชิกประเทศทำการลงโทษในทางเศรษฐกิจ และใช้มาตรการอื่น ๆ ที่ไม่ถึงขั้นทำสงคราม เพื่อป้องกันมิให้เกิดหรือหยุดยั้งการรุกราน

๗. ดำเนินการทางทหารตอบโต้ฝ่ายที่รุกราน

๘. เสนอให้รับประเทศสมาชิกใหม่ รวมทั้งเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ ในการที่จะเข้าเป็นภาคีตามกฎหมายของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

๙. ทำหน้าที่ให้ภาวะทรัสตีของสหประชาชาติ ในเขตที่ถือว่ามีความสำคัญทางยุทธศาสตร์

๑๐. เสนอแนะให้สมัชชาสหประชาชาติ แต่งตั้งตัวเลขาธิการและร่วมกับสมัชชาในการเลือกตั้งผู้พิพากษาศาลโลก

๑๑.ส่งรายงานประจำปีและรายงานพิเศษต่อสมัชชาสหประชาชาติบรรดาประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ ต่างตกลงยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อมติใด ๆ ของคณะมนตรีความมั่นคง ทั้งยังรับรองที่จะจัดกำลังกองทัพของตนให้แก่คณะมนตรีความมั่นคงหากขอร้อง รวมทั้งความช่วยเหลือและและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

๒.๓ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) : เป็นตุลาการในการตัดสินคดีระหว่างประเทศ

ศาลโลก มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ” (International Court of Justice : ICJ) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ มีฐานะเป็นองค์กรหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) สำนักงานของศาลโลกตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ หลักของศาลโลกมี ๒ ประการคือ

๑. ตัดสินคดีพิพาทระหว่างรัฐบาลของรัฐภาคีที่เป็นสมาชิกของ UN และเป็นประเทศที่ยอมรับอำนาจของศาลโลก ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ทั้งหมด ๖๒ ประเทศ จากสมาชิก UN รวม ๑๘๘ ประเทศ นอกจากนี้ยังรวมถึง สวิตเซอร์แลนด์ ที่มีได้เป็นสมาชิกของ UN แต่ยอมรับอำนาจของศาลโลก

๒. วินิจฉัย ตีความ และให้คำปรึกษา ในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายแก่องค์กรระหว่างประเทศที่ยอมรับอำนาจของศาลโลก ศาลโลก ประกอบด้วย คณะผู้พิพากษาต่างสัญชาติกันจำนวน ๑๕ คน ที่ได้รับการคัดเลือกจากสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๙ ปี คณะผู้พิพากษาเหล่านี้ถือเป็นตัวแทนของ UN มิได้เป็นตัวแทนของรัฐบาลประเทศที่ตนถือสัญชาติอยู่

การนำคดีความหรือข้อสงสัยต่าง ๆ ให้ศาลโลกพิจารณา เกิดขึ้นได้ ๒ กรณี คือ

๑. รัฐคู่ความทำความตกลงกันให้นำกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างกันขึ้นสู่การพิจารณาตัดสินโดยศาลโลก

รัฐภาคีเป็นสมาชิกของสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงต่าง ๆ ซึ่งมีข้อบัญญัติไว้ว่าหากรัฐภาคีมีข้อสงสัยหรือข้อพิพาทระหว่างกัน ต้องให้ศาลโลกเป็นผู้วินิจฉัย ตีความ หรือตัดสินการวินิจฉัย ตีความ และพิจารณาคดีของศาลโลกนั้น ใช้กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และหลักกฎหมายที่เป็นที่ยอมรับของชาติที่มีอารยธรรมเป็นหลัก

๒.๔ คณะมนตรีความมั่นคง

สนธิสัญญาสันติภาพ (peace treaty) เป็นข้อตกลงระหว่างปรปักษ์ทั้งสองฝ่ายเพื่อยุติความขัดแย้งในการใช้กำลัง ซึ่งมักจะเป็นประเทศหรือรัฐบาล องค์ประกอบของสนธิสัญญาอาจมีได้หลายประเด็น ขึ้นอยู่กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยที่องค์ประกอบบางประการของสนธิสัญญาสันติภาพสามารถสรุปได้ดังนี้:

๑. การรับรองแนวชายแดนใหม่อย่างเป็นทางการ
๒. กระบวนการสำหรับแก้ไขข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
๓. การเข้าถึงและการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน
๔. สถานะผู้ลี้ภัย
๕. การชำระหนี้ที่ตกค้าง
๖. การกำหนดพฤติกรรมกรรมการประณาม
๗. การแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของสนธิสัญญาที่เคยทำเอาไว้ก่อนหน้านี้

สนธิสัญญาสันติภาพมักจะมีการอนุมัติในประเทศที่คงความเป็นกลางในความขัดแย้งที่ผ่านมา และมีผู้แทนจากประเทศเหล่านี้เพื่อเป็นพยานรู้เห็นให้กับผู้ลงนาม ในกรณีที่เป็นการขัดแย้งในวงกว้างระหว่างหลายฝ่าย อาจสามารถสรุปได้เป็นสนธิสัญญานานาชาติโดยมีเนื้อหาครอบคลุมไปถึงประเด็นปัญหาทั้งหมดหรือเนื้อหาในสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างคู่กรณีทั้งสองฝ่าย

๒.๕ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม : เพื่อกำจัดการยากแค้นของประชากรโลก

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติมีส่วนช่วยเหลือสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในการให้ความสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและการพัฒนา คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้งหมด ๕๔ ประเทศ ซึ่งได้รับเลือกจากสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติวาระละสามปี ส่วนประธานมีวาระหนึ่งปีและได้รับเลือกจากประเทศขนาดเล็กหรือขนาดกลาง

เพื่อเป็นผู้แทนของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติจัดการประชุมขึ้นทุกปี เมื่อถึงเดือนกรกฎาคม เป็นเวลาสี่สัปดาห์ แต่หลังจากปี ค.ศ. ๑๙๙๘ เป็นต้นมา ได้มีการจัดการประชุมขึ้นอีกครั้งหนึ่งในเดือนเมษายน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติมีหน้าที่รวบรวมและให้การแนะนำประเทศสมาชิก โดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติเป็นความร่วมมือทางนโยบายที่ดีที่สุด และมีผลงานมากที่สุดในองค์การสหประชาชาติ

๒.๖ สำนักเลขาธิการ : สำนักงานกลางอยู่ที่กรุงนิวยอร์ก อเมริกา

๓. จุดแข็งขององค์กรสหประชาชาติ

- คณะมนตรีมีความมั่นคงเข้มแข็ง
- มีองค์กรพิเศษที่ชำนาญการเป็นจำนวนมาก คอยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- มีสมาชิกที่เป็นประเทศมหาอำนาจมาก ต่างจากองค์กรสันนิบาตชาติที่ขาดอเมริกา
- เลขาธิการขององค์กรสหประชาชาติมีความรู้ความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าเลขาธิการ

องค์กรสันนิบาตชาติ

- มีอิทธิพลด้านเศรษฐกิจโลก ประเทศต่าง ๆ อยากร่วม ประเทศต่าง ๆ ไม่อยากทำผิดกฎ เพราะจะถูกประณามและถูกขับออกจากองค์กร

นอกจาก ๕ ส่วนหลักของสหประชาชาติแล้ว ยังมีหน่วยงานพิเศษของสหประชาชาติที่ทำหน้าที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นไปตามกำหนดของกฎบัตรสหประชาชาติว่า หน่วยงานหลักของสหประชาชาติสามารถก่อตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นมาเพื่อเติมเต็มการทำหน้าที่ของตัวเองได้ หน่วยงานเหล่านั้นประกอบด้วย

๓.๑ องค์กรและหน่วยงานพิเศษแห่งสหประชาชาติ

No.	ชื่อย่อ	โลโก้	หน่วยงาน	สำนักงานใหญ่	ปีก่อตั้ง (ค.ศ.)
1	FAO		องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization)	 กรุงโรม ประเทศ อิตาลี	1945
2	IAEA		ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency)	 เวียนนา ประเทศ ออสเตรีย	1957
3	ICAO		องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization)	 มอนทรีออล ประเทศแคนาดา	1947
4	IFAD		กองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (International Fund for Agricultural	 กรุงโรม ประเทศ อิตาลี	1977

๓.๑ องค์กรและหน่วยงานพิเศษแห่งสหประชาชาติ

No.	ชื่อย่อ	โลโก้	หน่วยงาน	สำนักงานใหญ่	ปีก่อตั้ง (ค.ศ.)
			Development)		
5	ILO		องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization)	 เจนีวา ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์	1946 (1919)
6	IMO		องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization)	 ลอนดอน สหราชอาณาจักร	1948
7	IMF		กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund)	 วอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา	1945 (1944)
8	ITU		สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union)	 เจนีวา ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์	1947 (1865)
9	UNESCO		องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)	 ปารีส ประเทศ ฝรั่งเศส	1946
10	UNIDO		องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่ง สหประชาชาติ (United Nations Industrial Development Organization)	 เวียนนา ประเทศ ออสเตรีย	1967
11	UNWTO		องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization)	 มาดริด ประเทศ สเปน	1974
12	UPU		สหภาพไปรษณีย์สากล (Universal Postal Union)	 เบิร์น ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์	1947 (1874)
13	WB		กลุ่มธนาคารโลก (World Bank Group)	 วอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา	1945 (1944)
14	WFP		โครงการอาหารโลก (World Food Programme)	 กรุงโรม ประเทศ อิตาลี	1963

๓.๑ องค์กรและหน่วยงานพิเศษแห่งสหประชาชาติ

No.	ชื่อย่อ	โลโก้	หน่วยงาน	สำนักงานใหญ่	ปีก่อตั้ง (ค.ศ.)
15	WHO		องค์การอนามัยโลก (World Health Organization)	 เจนีวา ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์	1948
16	WIPO		องค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก (World Intellectual Property Organization)	 เจนีวา ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์	1974
17	WMO		องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization)	 เจนีวา ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์	1950 (1873)

๑. การกิจ

สหประชาชาติ ภายหลังจากที่ได้รับรองจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ จะมีการส่งกองกำลังรักษาสันติภาพไปยังเขตพื้นที่ที่มีความขัดแย้งในการใช้อาวุธที่สิ้นสุดลงหรือหยุดชะงักเพื่อบังคับใช้เงื่อนไขของข้อตกลงสันติภาพและห้ามปรามผู้เข้าร่วมรบจากความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างกัน สหประชาชาติไม่ได้มีกองกำลังติดอาวุธของตนเอง การรักษาสันติภาพจะเกิดขึ้นได้ด้วยการอาสาสมัครจากรัฐสมาชิกของสหประชาชาติ กองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ มีชื่อเรียกว่า "หมวกน้ำเงิน" ผู้ซึ่งสมัครใจปฏิบัติตามมติ สหประชาชาติจะได้รับเหรียญสหประชาชาติ และพิจารณามอบเครื่องอิสริยาภรณ์สากล แทนที่จะเป็นเครื่องอิสริยาภรณ์ทางทหาร

ผู้ก่อตั้งสหประชาชาติได้เผชิญหน้ากันว่าองค์การสหประชาชาติจะทำหน้าที่ป้องกันความขัดแย้งระหว่างรัฐและทำให้สงครามในอนาคตกลายเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การแตกหักของสงครามเย็นได้ทำให้ข้อตกลงการรักษาสันติภาพกลายเป็นความยุ่งยากอย่างมาก เนื่องจากการแบ่งส่วนต่าง ๆ ของโลกออกเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ภายหลังจากสงครามเย็น ได้มีความหวังใหม่ว่าสหประชาชาติจะเป็นผู้ธำรงสันติภาพของโลก ในขณะที่ยังมีความขัดแย้งที่ยังดำเนินอยู่ในปัจจุบันทั่วโลก

ด้านการรักษาสันติภาพ สหประชาชาติมีบทบาทสำคัญในความพยายามด้านการลดและลดอาวุธ การวางระเบียบของอาวุธยุทธภัณฑ์ รวมไปถึง การเขียนกฎบัตรสหประชาชาติในปี ๑๙๔๕ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่จะลดการใช้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางเศรษฐกิจในการผลิตอาวุธ อย่างไรก็ตาม เพียงไม่กี่สัปดาห์หลังจากนั้น ก็ปรากฏอาวุธนิวเคลียร์ ทำให้แนวคิดของการจำกัดอาวุธและการลดอาวุธต้องหยุดชะงักไป โดยมีผลในมติการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งแรก โดยมีจุดประสงค์เพื่อ "การทำลายอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธอื่นที่สามารถก่อการทำลายล้างสูงได้" โดยกระหู่หลักของประเด็นการลดอาวุธอยู่ที่คณะกรรมการการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งแรก คณะกรรมาธิการการลดอาวุธของสหประชาชาติ และการเจรจาลดอาวุธ โดยได้พิจารณาห้ามการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ การควบคุมอาวุธอวกาศ การห้ามใช้อาวุธเคมีและกัมมันตภาพรังสี การลดอาวุธและระเบิด

นิวเคลียร์ การกำหนดเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ การลดงบประมาณทางการทหาร และความพยายามที่จะเสริมสร้างความมั่นคงสากล

๒. สิทธิมนุษยชนและการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม

ความพยายามในการกำกับดูแลสิทธิมนุษยชนถือได้ว่าเป็นสาเหตุสำคัญของการก่อตั้งสหประชาชาติ ความร้ายกาจจากสงครามโลกครั้งที่สองและพันธุชาติได้นำไปสู่การเตรียมการองค์การใหม่ขึ้นเพื่อทำงานป้องกันมิให้เกิดโศกนาฏกรรมอีกในอนาคต เป้าหมายในระยะแรก คือ ความพยายามสร้างโครงสร้างสำหรับพิจารณาและการลงมือช่วยเหลือตามคำร้องที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน กฎบัตรสหประชาชาติกำหนดให้รัฐสมาชิกต้องมีการส่งเสริม "ความเคารพและการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชน" และจะต้องสนับสนุนต่อ "การลงมือปฏิบัติร่วมและแยกกัน" จนถึงที่สุด โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แม้ว่าจะมิได้เป็นข้อผูกมัดทางกฎหมาย ได้ถูกร่างขึ้นโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี ค.ศ. ๑๙๔๘โดยถือเอาเป็นมาตรฐานการวัดความสำเร็จโดยทั่วไป โดยปกติแล้ว สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจะรับฟังประเด็นทางมนุษยธรรมเสมอ

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ได้มีการจัดตั้งคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติขึ้น เพื่อนำเสนอเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อที่ประชุม โดยคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ต่อจากผู้ตรวจการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมักจะได้รับคำวิจารณ์สำหรับตำแหน่งในการบีบบังคับรัฐสมาชิกที่ไม่ค่อยให้การสนับสนุนสิทธิมนุษยชน[33] คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนมีสมาชิก ๔๗ ประเทศกระจายกันไปตามทุกทวีปในโลก โดยมีวาระสมาชิกสามปี และไม่เป็นสมาชิกสามวาระติดต่อกัน

นอกจากนี้ สหประชาชาติยังได้ให้ความสนใจแก่ชาวพื้นเมืองจำนวนกว่า 370 ล้านคนทั่วโลก โดยในปฏิญญาสิทธิชนพื้นเมืองได้รับรองจากสมัชชาใหญ่ในปี ค.ศ. 2007 ปฏิญญาดังกล่าวสรุปเน้นถึงความเป็นเอกเทศและการรวมกันของสิทธิทางวัฒนธรรม ภาษา การศึกษา รูปพรรณ การจ้างงานและสุขภาพ ด้วยเหตุนี้ จึงมีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังยุคอาณานิคม ซึ่งขัดกับวิถีชีวิตของชนพื้นเมืองมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ ปฏิญญาสิทธิชนพื้นเมืองมีเป้าหมายเพื่อที่จะธำรงรักษา สร้างความแข็งแกร่งและสนับสนุนการเจริญเติบโตของสถาบันชนพื้นเมือง วัฒนธรรมและประเพณี และยังมี การห้ามลำเอียงในการต่อต้านชนพื้นเมือง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชนพื้นเมือง ซึ่งต้องคำนึงถึงอดีต ปัจจุบันและอนาคต

ในความร่วมมือกับองค์กรอื่น อย่างเช่น กาชาด สหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนอาหาร น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัยและบริการให้แก่อาณานิคมประชากรที่ได้รับผลกระทบจะภัยพิบัติ สูญเสียที่อยู่อาศัยจากภัยสงคราม หรือได้รับผลกระทบจากมลพิษอื่น โครงการเพื่อมนุษยธรรมหลักของสหประชาชาติ คือ โครงการอาหารโลก ซึ่งได้ช่วยชีวิตมนุษย์กว่า 100 ล้านคนใน ๘๐ ประเทศทั่วโลก) รวมไปถึงสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ใน ๑๑๖ ประเทศทั่วโลก รวมไปถึง ประเทศที่มีการจักษุรักษาสันติภาพ ๒๔ ประเทศ

๓. การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ

สหประชาชาติเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาห้าสหัสวรรษ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในการได้รับการสนับสนุนเฉพาะทางจากทั่วโลก องค์กรอย่างเช่น องค์กรอนามัยโลก โครงการด้านภัยเอดส์ กองทุนต่อต้านโรคเอดส์

วัณโรคและมาลาเรีย ได้เป็นองค์การสำคัญในการต่อต้านโรคร้ายไข้เจ็บ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มประเทศยากจน กองทุนประชากรของสหประชาชาติเป็นผู้สนับสนุนหลักของบริการระบบสืบพันธุ์ ซึ่งช่วยลดจำนวนทารกและการตายของมารดาในกว่า ๑๐๐ ประเทศ

สหประชาชาติได้การตีพิมพ์ดัชนีการพัฒนามนุษย์ทุกปี ซึ่งเป็นการจัดอันดับจากตัวชี้วัดความยากจน จำนวนผู้อ่านออกเขียนได้ การศึกษาและอายุเฉลี่ย และจากตัวแปรอื่น ๆ

๔. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เป้าหมายแปดประการที่รัฐสมาชิกสหประชาชาติทั้ง ๑๙๒ ประเทศตั้งใจจะให้บรรลุภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๕ ซึ่งได้ประกาศไว้ในปฏิญญาสหประชาชาติขององค์การสหประชาชาติ เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๐๐

๑. การขจัดความยากจนและความหิวโหย
๒. การพัฒนาการศึกษาขั้นประถม
๓. การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ และการเชิดชูฐานะของสตรี
๔. การลดอัตราการตายของเด็ก
๕. การพัฒนาสุขภาพของแม่
๖. การป้องกันโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่น ๆ
๗. การรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
๘. การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในโลก

การจะให้องค์กรสหประชาชาติมีความมั่นคง ประเทศสมาชิกต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตามกฎบัตรอย่างเคร่งครัด ประเทศมหาอำนาจเองต้องไม่แทรกแซง และตระหนักถึงผลเสียหายต่าง ๆ ร่วมกัน เช่นนี้สันติภาพก็จะอยู่คู่กับโลกตลอดไป

๒.๘ ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index)

เป็นความพยายามที่จะวัดและเปรียบเทียบระดับความสงบสุขของชาติและทวีปต่าง ๆ โดยสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพและได้รับการพัฒนาผ่านการปรึกษาหารือกับคณะผู้เชี่ยวชาญสันติภาพระหว่างประเทศจากสถาบันสันติภาพและถึงความคิดร่วมกับข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมและเปรียบเทียบโดยหน่วยข่าวกรองเศรษฐศาสตร์ รายชื่อดังกล่าวได้รับการเปิดเผยเป็นครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และครั้งต่อมาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑, ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒ และล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นการศึกษาแรกเพื่อจัดลำดับประเทศทั่วโลกตามความสงบสุขภายในประเทศ ดัชนีดังกล่าวมี ๑๔๙ ประเทศ

ดัชนีสันติภาพโลกมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจด้านสันติภาพ ความยุติธรรม การประนีประนอม และการยุติความขัดแย้งโดยสันติวิธีทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก โดยความหมายของสันติภาพในที่นี้มีความหมายที่กว้างกว่าการไม่มีสงครามและความรุนแรง แต่ยังหมายถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความยุติธรรมทางสังคมที่อยู่บนหลักความมั่นคงปลอดภัย การลดปริมาณและการแข่งขันสะสมอาวุธ การมีเสรีภาพ การยอมรับความหลากหลาย ศักดิ์ศรีและการเคารพในสิทธิมนุษยชน

การจัดอันดับดัชนีสันติภาพโลกได้ดำเนินเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี ๒๐๐๗ โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้นำทางสันติภาพทั่วโลก ได้แก่ โคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ เจมส์ คาร์เตอร์ อดีตประธานาธิบดี องค์กรดาไล ลามะ และ อาร์คบิชอป เดสมอนด์ ตูตู นักเคลื่อนไหวต่อสู้การแบ่งแยกสีผิวและเจ้าของรางวัลโนเบลสันติภาพของแอฟริกาใต้

วิธีการวิเคราะห์ดัชนีสันติภาพโลกนั้นให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดใน ๓ ด้าน ได้แก่

๑) ความขัดแย้งในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ พิจารณาจากจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้อพยพ จำนวนและระดับความรุนแรงของความขัดแย้ง การประท้วง และการก่อการร้าย และความสัมพันธ์ต่อประเทศเพื่อนบ้าน

๒) ความมั่นคงและความปลอดภัยทางสังคม พิจารณาจากความเห็นและความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อความปลอดภัยของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ จำนวนนักโทษและคดีความรุนแรง ความมั่นคงทางการเมือง จำนวนประชากรที่ฆ่าตัวตาย จำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและตำรวจต่อประชากร

๓) กำลังทางทหาร พิจารณาจากค่าใช้จ่ายทางการทหาร ความสามารถของอาวุธหนักและอาวุธนิวเคลียร์ และการนำเข้าอาวุธต่อประชากร โดยข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์มีทั้งข้อมูลเชิงสถิติ การสำรวจความคิดเห็นของประชากร และการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายสถาบัน ได้แก่ ธนาคารโลก องค์การสหประชาชาติ สถาบันนานาชาติด้านการศึกษากลยุทธ์ สถาบันทางสันติภาพ และหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลของดิไอโคโนมิสต์

จากการวิเคราะห์ของไออีพี สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศที่มีสันติภาพมากที่สุดจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๘ ด้าน ได้แก่ การมีรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี การกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม การยอมรับและเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีประชากรที่มีคุณภาพ และความไม่มีคอร์รัปชัน จากผลการศึกษาภูมิภาคที่มีสันติภาพมากที่สุดคือทวีปยุโรป โดยใน ๒๐ อันดับแรกมีประเทศยุโรปถึง ๑๔ ประเทศ ภูมิภาคที่สันติภาพตกต่ำคือทวีปตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ โดยในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมาได้เกิดความขัดแย้งในหลายประเทศ ได้แก่ สงครามการเมืองในซีเรียและซูดานใต้ และการก่อการร้ายในอัฟกานิสถาน อิรัก และลิเบีย

อันดับดัชนีสันติภาพโลกปี 2014

จำนวน 162 ประเทศ

ประเทศ	อันดับ
ไอซ์แลนด์	1
ออสเตรีย	2
นิวซีแลนด์	3
สวีตเซอร์แลนด์	4
ฟินแลนด์	5
ญี่ปุ่น	8
ออสเตรเลีย	15
สิงคโปร์	25
มาเลเซีย	33
ลาว	38
เวียดนาม	45
เกาหลีใต้	52
อินโดนีเซีย	54
กัมพูชา	106
จีน	108
ไทย	126
ฟิลิปปินส์	135
พม่า	136

ในส่วนของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับดัชนีสันติภาพกับประเทศในอาเซียนพบว่า ประเทศส่วนใหญ่มีอันดับสูงกว่าไทย โดยสิงคโปร์อยู่อันดับที่ ๒ มาเลเซีย (33) ลาว (38) เวียดนาม (45) อินโดนีเซีย (54) และกัมพูชา (106) มีเพียงฟิลิปปินส์ (135) และพม่า (136) ที่มีอันดับตามหลังไทย จากการวิเคราะห์ของไออีพี ปัจจัยสำคัญที่ไทยติดอันดับประเทศที่มีสันติภาพกลุ่มกลางมาจากเหตุการณ์ความขัดแย้งภายในประเทศ ได้แก่ การก่อการร้ายและความรุนแรงโดยเฉพาะในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง โดยทางไออีพีได้ประมาณการค่าเสียหายที่เกิดจากความขัดแย้งและความรุนแรงของไทยปี ๒๐๑๓ คิดเป็นมูลค่าถึง ๒๔,๒๗๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ ๓.๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

นอกจากนี้ไออีพียังได้สะท้อนให้เห็นภาพรวมในช่วงระยะ 7 ปีที่ผ่านมาว่า สันติภาพของโลกได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุมาจาก ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำ การประท้วงในกลุ่มประเทศอาหรับ (The Arab Spring) และการก่อการร้ายที่กระจายไปทั่วส่งผลให้มีผู้อพยพและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยในขณะนี้ มีประชากรโลกจำนวนกว่า ๕๐๐ ล้านคนอาศัยอยู่ในประเทศที่ขาดความมั่นคงและมีความขัดแย้ง และราว ร้อยละ ๔๐ เป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ได้ด้วยเงินน้อยกว่า ๒ เหรียญสหรัฐ หรือ ๖๐ บาทต่อวัน ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่ประสบความยากลำบากมากที่สุดหากยังขาดสันติภาพ นอกจากนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งและความรุนแรงได้ส่งผลเสียหายให้แก่โลกอย่างมากทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจ โดยในช่วงปี ๒๐๑๒-๑๓ มีมูลค่า

ความเสียหายคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโลก หรือราวคนละ ๑,๓๕๐ เหรียญสหรัฐ (40,500 บาท) หรือคิดเป็น ๒ เท่าของขนาดเศรษฐกิจของทวีปแอฟริกา

๖. ผลประโยชน์ของไทยจากการเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ

๖.๑ เป็นการตอบสนองนโยบายต่างประเทศของไทยในการสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการดำรงและรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

๖.๒ เป็นโอกาสในการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศที่ไทยเข้าร่วมภารกิจและสร้างความนิยมไทย โดยการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรไทยจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระดับบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือในมิติอื่น ๆ ในระยะยาว หลังจากความขัดแย้งยุติลงแล้ว เช่น ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและโอกาสด้านการค้าการลงทุน เป็นต้น

๖.๓ เป็นการช่วยดำรงสันติภาพและเสถียรภาพในประเทศและภูมิภาคนั้น ๆ เพื่อช่วยสร้างสภาวะที่เอื้อต่อการพัฒนา รวมทั้งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและบรรยากาศที่ดีต่อความร่วมมือด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนในระยะยาว

๖.๔ เป็นโอกาสในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของไทยว่าเป็นสังคมแห่งความรับผิดชอบ เมตตาธรรม มนุษยธรรม และความเอื้ออาทรโดยการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ตกทุกข์ได้ยาก

๖.๕ เป็นโอกาสในการแสดงศักยภาพของกองทัพไทย รวมทั้งเป็นการพัฒนาความรู้/ความเชี่ยวชาญ และเสริมสร้างทักษะ/ประสบการณ์ใน เวทีระหว่างประเทศของกำลังพล เป็นเกียรติประวัติ และเป็นโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของไทยได้รับการพิจารณาให้ดำรงตำแหน่ง ระดับสูงในฝ่ายปฏิบัติการสันติภาพของสหประชาชาติหรือในองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ

คำถามท้ายบท

๑. จงอธิบายความหมายและความสำคัญของความขัดแย้ง
๒. ทฤษฎีความขัดแย้งมีเท่าไร? อะไรบ้าง? จงบรรยายให้เข้าใจ
๓. จงอธิบายพัฒนาการของอิทธิพลของสันติภาพต่อโลกปัจจุบันพอให้เข้าใจชัดเจน
๔. วัฒนธรรมสันติคืออะไร? จงอธิบาย
๕. องค์การสหประชาชาติ (United Nations) มีประวัติและหน่วยงานทำหน้าที่อย่างไร? จงอธิบาย
๖. ดัชนีสันติภาพคืออะไร? วิธีการวิเคราะห์ดัชนีสันติภาพโลกนั้นให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดไว้อย่างไร? จงอธิบาย
๗. การเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติจะมีผลอย่างไรบ้างในทัศนะของนิสิต?